

17.4.2024

A9-0085/ 001-001

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ 001-001

κατάθεση: Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και Επιτροπή Προϋπολογισμών

Έκθεση

Tonino Picula, Karlo Ressler

A9-0085/2024

Θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

Πρόταση κανονισμού (COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Τροπολογία 1

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ*

στην πρόταση της Επιτροπής

2023/0397 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,
Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 212 και το άρθρο 322 παράγραφος 1,

* Τροπολογίες: το νέο ή το τροποποιημένο κείμενο σημειώνεται με έντονους πλάγιους χαρακτήρες· οι διαγραφές σημειώνονται με το σύμβολο **■**.

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

Έχοντας υπόψη την κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με τον έκτακτο χαρακτήρα της διευκόλυνσης για την Ουκρανία,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (-1) Η Ένωση βασίζεται στις αξίες της δημοκρατίας, στο κράτος δικαίου και στον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στοιχεία που αποτελούν τμήμα των κριτηρίων της Κοπεγχάγης, τα οποία με τη σειρά τους συνιστούν το βασικό σύνολο κριτηρίων για την προσχώρηση στην ΕΕ.*
- (-1α) Η διαδικασία διεύρυνσης βασίζεται σε καθορισμένα κριτήρια και σε δίκαιες και αυστηρές προϋποθέσεις. Κάθε δικαιούχος θα πρέπει να αξιολογείται βάσει των ιδίων επιδόσεων. Προκειμένου η προοπτική της διεύρυνσης να καταστεί πραγματικότητα, η σταθερή προσήλωση στην «προτεραιότητα στις θεμελιώδεις αρχές» παραμένει ζήτημα ουσιαστικής σημασίας. Η προσέγγιση «προτεραιότητα στις θεμελιώδεις αρχές» συνδέει το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα με τους άλλους δύο τομείς κρίσιμης σημασίας της διαδικασίας προσχώρησης: την οικονομική διακυβέρνηση – με μεγαλύτερη έμφαση στην οικονομική ανάπτυξη και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας – και την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης. Η πρόοδος προς την κατεύθυνση της προσχώρησης εξαρτάται από τον σεβασμό των αξιών της Ένωσης από κάθε υποψήφια χώρα ή οντότητα και από την ικανότητά της να πραγματοποιήσει και να εφαρμόσει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις για την ευθυγράμμιση του πολιτικού, θεσμικού, νομικού, διοικητικού και οικονομικού της συστήματος με τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης, προωθώντας παράλληλα τις σχέσεις καλής γειτονίας.*
- (-1β) Η πολιτική διεύρυνσης προς τα Δυτικά Βαλκάνια έχει γεωστρατηγική σημασία για την ασφάλεια, την ειρήνη και τη σταθερότητα ενόψει των δυναμικών αλλαγών στο διεθνές περιβάλλον, ιδίως μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, ο οποίος προσέδωσε νέα σημασία και νέα ώθηση στη διεύρυνση. Ωστόσο, η πορεία των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων προς την ένταξη στην ΕΕ*

πρέπει να είναι σταθερά εδραιωμένη σε απτή και συγκεκριμένη πρόοδο όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις. Για να διασφαλιστεί η επιτυχία της διεύρυνσης, απαιτείται πραγματική πολιτική βούληση τόσο στα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και στις χώρες της διεύρυνσης. Είκοσι έτη μετά τη σύνοδο κορυφής της Θεσσαλονίκης, οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια της ενταξιακής διαδικασίας και δεν ολοκληρώνουν με τον ίδιο ρυθμό τα διαπραγματευτικά κεφάλαια.

(-1γ) Ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) είναι ο κύριος χρηματοδοτικός μηχανισμός για την προετοιμασία των υπό ένταξη χωρών ενόψει της μελλοντικής προσχώρησής τους στην Ένωση.

- (1) Είναι προς το κοινό συμφέρον της Ένωσης και των χωρών στα Δυτικά Βαλκάνια να προωθηθούν οι προσπάθειες για τη μεταρρύθμιση του πολιτικού, του νομικού και του οικονομικού συστήματος των εν λόγω εταίρων, με σκοπό την ένταξή τους στην Ένωση. Η προοπτική της προσχώρησης στην Ένωση έχει ισχυρό μετασχηματιστικό αντίκτυπο, διότι ενσωματώνει θετικές δημοκρατικές, πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές.
- (2) Είναι αναγκαίο να καταβληθούν προσπάθειες για την υιοθέτηση και την εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ το συντομότερο δυνατόν, καθώς και να επισπευσθούν ορισμένα από τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους της Ένωσης πριν από την προσχώρηση. **Παράλληλα με τη δημοκρατική μετάβαση και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών**, η οικονομική σύγκλιση βρίσκεται στο επίκεντρο αυτών των οφελών. Επί του παρόντος η σύγκλιση των Δυτικών Βαλκανίων όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, εκφρασμένο σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, παραμένει χαμηλή, κυμαινόμενη μεταξύ 30 % και 50 % του μέσου όρου της ΕΕ, και δεν σημειώνει αρκετά ταχεία πρόοδο.
- (3) Για να μειωθεί αυτή η ανισότητα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, το οποίο στηρίζεται σε τέσσερις πυλώνες: α) αύξηση της ενσωμάτωσης στην ενιαία αγορά της ΕΕ· β) ενίσχυση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, με βάση τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ, μέσω της πλήρους εφαρμογής του υφιστάμενου σχεδίου δράσης για την κοινή περιφερειακή αγορά· γ) εμβάθυνση των μεταρρυθμίσεων με στόχο την επιτάχυνση της **βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης** στην περιοχή, την

προώθηση της οικονομικής *μεγέθυνσης με βάση την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση*, την προώθηση της οικονομικής σύγκλισης και την ενίσχυση της περιφερειακής σταθερότητας· και δ) θέσπιση νέου χρηματοδοτικού μέσου: της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια.

- (4) Η εφαρμογή του εν λόγω σχεδίου ανάπτυξης απαιτεί αυξημένη χρηματοδότηση στο πλαίσιο ενός ειδικού νέου χρηματοδοτικού μέσου, της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης, προκειμένου να βοηθηθεί η περιοχή στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων **■ για βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη**, της περιφερειακής ολοκλήρωσης και της κοινής περιφερειακής αγοράς, **καθώς και στη διευκόλυνση ενός σταθερού επενδυτικού περιβάλλοντος**.
- (5) Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση, όσον αφορά τους τομείς επενδύσεων, στους τομείς που είναι πιθανό να λειτουργήσουν ως κύριοι **μοχλοί** για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη **και την απανθρακοποίηση των οικονομιών, ώστε να μειωθούν οι στρατηγικές εξαρτήσεις: πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, υγεία**, συνδεσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, ενέργεια, πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, **έρευνα και καινοτομία**, εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων, **με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους, και επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο**.
- (6) Οι **βιώσιμες** υποδομές μεταφορών είναι απαραίτητες για να βελτιωθεί η συνδεσιμότητα μεταξύ των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων και με **τα κράτη μέλη της ΕΕ, ιδίως με εκείνα που συνορεύουν άμεσα**. Θα πρέπει να συμβάλλουν στην ένταξη της περιοχής στην Ένωση. Στην πρότασή της για την αναθεώρηση του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), η Επιτροπή συμπεριέλαβε έναν νέο διάδρομο που διασχίζει την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων (διάδρομος Δυτικής – Ανατολικής Μεσογείου). Το δίκτυο ΔΕΔ-Μ θα πρέπει να αποτελεί το σημείο αναφοράς για τη χρηματοδότηση των υποδομών μεταφορών στην περιοχή, **ιδίως των ήδη υπαρχόντων υποδομών ή εκείνων που η διαδικασία κατασκευής έχει ξεκινήσει, με σκοπό να περατωθούν τα υφιστάμενα έργα πριν από την έναρξη νέων. Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα σε φιλικά προς το περιβάλλον μέσα μεταφοράς, όπως οι σιδηρόδρομοι, και στην απανθρακοποίηση των μεταφορών**.
- (7) Η διευκόλυνση θα πρέπει να στηρίζει τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις που προάγουν την πορεία των δικαιούχων προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό της

οικονομίας και της κοινωνίας σύμφωνα με το όραμα της ΕΕ για το 2030 που παρουσιάζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ψηφιακή Πυξίδα 2030: η ευρωπαϊκή οδός για την ψηφιακή δεκαετία»¹, **προωθώντας μια ψηφιακή οικονομία χωρίς αποκλεισμούς προς όφελος όλων των πολιτών. Επιδίωξη της διευκόλυνσης** θα πρέπει να είναι να καταστήσει ευκολότερη την επίτευξη των γενικών και των ψηφιακών στόχων όσον αφορά την Ένωση, **δίνοντας προτεραιότητα σε επενδύσεις που δεν προωθούν μόνο τον ψηφιακό μετασχηματισμό, αλλά διασφαλίζουν ότι οι προσπάθειες αυτές βασίζονται στις αρχές της ασφάλειας, της ανθεκτικότητας και της ακεραιότητας.** Όπως αναφέρει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της, της 15ης Ιουνίου 2023², η εργαλειοθήκη για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων πέμπτης γενιάς (5G) θα πρέπει να αποτελέσει το σημείο αναφοράς για τη χρηματοδότηση της ΕΕ με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας, της ανθεκτικότητας και της προστασίας της ακεραιότητας των **έργων** ψηφιακών υποδομών στην περιοχή.

- (8) Η ενωσιακή στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει να **ενισχύσει και όχι** να αντικαταστήσει τη διμερή και την περιφερειακή στήριξη που παρέχεται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, με εστίαση στην προετοιμασία των δικαιούχων για την προσχώρηση στην Ένωση, **■** χρησιμοποιώντας παράλληλα ήδη υφιστάμενους μηχανισμούς και δομές, όπου είναι δυνατόν, **και μεγιστοποιώντας τις συνέργειες. Ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) εξακολουθεί να αποτελεί τον κύριο χρηματοδοτικό μηχανισμό για προενταξιακή βοήθεια που δίνεται υπό όρους και βάσει επιδόσεων.** Η προσέγγιση θα πρέπει να βασίζεται στην υφιστάμενη μεθοδολογία διεύρυνσης, ιδίως στην αναθεωρημένη μεθοδολογία του 2020⁴, και στο οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο⁵ του ίδιου έτους.
- (9) Η στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει να παρασχεθεί για την επίτευξη γενικών και ειδικών στόχων, βάσει καθορισμένων **αντικειμενικών** κριτηρίων, **ώστε**

¹ COM(2021) 118 final.

² «Εφαρμογή της εργαλειοθήκης κυβερνοασφάλειας 5G», COM(2023)4049 final.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1529 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, για τη θέσπιση του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ III) (ΕΕ L 330 της 20.9.2021). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32021R1529>).

⁴ COM(2022) 57 final.

⁵ COM(2020) 641 final.

να αποφευχθεί οποιαδήποτε πολιτική κατάχρηση, και με σαφείς όρους πληρωμής με βάση την εκπλήρωση βασικών στόχων και οροσήμεων καθώς και προϋποθέσεων. Οι γενικοί στόχοι της διευκόλυνσης θα πρέπει να είναι η επιτάχυνση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής και ανθεκτικότητας, η σταδιακή ενσωμάτωση στην ενιαία αγορά της Ένωσης, η ανοδική κοινωνικοοικονομική σύγκλιση των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων και η ευθυγράμμιση με τις αξίες, τη νομοθεσία, τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης με σκοπό την προσχώρηση στην Ένωση. Η διευκόλυνση θα πρέπει επίσης να συμβάλλει στην επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων που σχετίζονται με τις θεμελιώδεις αρχές της διαδικασίας διεύρυνσης, όπως κατοχυρώνονται στα κριτήρια της Κοπεγχάγης, μεταξύ των οποίων το κράτος δικαίου, η δημοκρατία, η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα θεμελιώδη δικαιώματα, οι δημόσιες συμβάσεις και ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων, η διαχείριση των δημόσιων οικονομικών, η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, της φοροαποφυγής, της φοροδιαφυγής, της φορολογικής απάτης, και η καταπολέμηση όλων των μορφών διαφθοράς και οργανωμένου εγκλήματος, η καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, καθώς και η πράσινη μετάβαση της περιοχής στην κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, τα μέτρα μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, η προώθηση των σχέσεων καλής γειτονίας και η διευθέτηση των διαφορών στα Δυτικά Βαλκάνια. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να επιδιωχθούν με αμοιβαία ενισχυτικό τρόπο και με τακτική παρακολούθηση των εξελισσόμενων κοινωνικών και οικονομικών καταστάσεων στα Δυτικά Βαλκάνια. Η στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει επίσης να ενισχύει τις πρωτοβουλίες ανάπτυξης αδελφοποιήσεων και εταιρικών σχέσεων με Ευρωπαίους ομοτίμους με σκοπό την ενίσχυση της εμπειρογνώσιας και των ικανοτήτων στα Δυτικά Βαλκάνια.

- (10) Η διευκόλυνση θα πρέπει να τηρεί την πρόσθετη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και υφιστάμενων μέσων της Ένωσης για τη στήριξη της διεύρυνσης. *Η Επιτροπή θα πρέπει να μεριμνά για την αποφυγή επικαλύψεων μεταξύ της συνδρομής βάσει του παρόντος κανονισμού και άλλης συνδρομής που*

παρέχεται από την Ένωση, τα κράτη μέλη, τρίτες χώρες, πολυμερείς και περιφερειακούς οργανισμούς και οντότητες.

- (11) Η διευκόλυνση θα πρέπει να διασφαλίζει τη συνέπεια με τους γενικούς στόχους της εξωτερικής δράσης της Ένωσης και να υποστηρίζει τους στόχους αυτούς, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Ειδικότερα, θα διασφαλίζει την προστασία και την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, *συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων όλων των μειονοτήτων, στις οποίες συγκαταλέγονται εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες, η κοινότητα ΛΟΑΤΙ και τα άτομα που ανήκουν σε άλλες ευάλωτες ομάδες, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, στοιχεία τα οποία είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ.*
- (11α) *Η διευκόλυνση θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις τοπικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, ώστε να δημιουργηθεί άμεση σύνδεση μεταξύ της βιώσιμης ανάπτυξης και των τοπικών επιχειρήσεων και επιχειρηματιών.*
- (11β) *Η παρούσα διευκόλυνση δεν στηρίζει δραστηριότητες ή μέτρα των δικαιούχων που αντιβαίνουν προς τους στόχους της ενίσχυσης της περιφερειακής ασφάλειας και σταθερότητας.*
- (12) Οι δραστηριότητες στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει να *συμμορφώνονται με τα υψηλότερα κλιματικά και περιβαλλοντικά πρότυπα*, να στηρίζουν την πρόοδο προς την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης και να *συμβάλλουν στην επίτευξη των εθνικών συνεισφορών με βάση* τη συμφωνία του Παρισιού και τη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή *ανάλογα με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στα εθνικά σχέδια για το κλίμα και την ενέργεια*, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της απερίμενης, και δεν θα πρέπει να συμβάλλουν στην περιβαλλοντική υποβάθμιση ή να προκαλούν βλάβη στο περιβάλλον ή στο κλίμα. *Ειδικότερα, η χρηματοδότηση στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει να συνάδει με τους μακροπρόθεσμους στόχους που αφορούν τη μείωση της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας και με τον στόχο να ενισχυθεί η ικανότητα της δράσης μετριασμού και η ικανότητα της προσαρμογής*

στις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, να προωθηθεί η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, καθώς και να υποστηριχθούν η διατήρηση της βιοποικιλότητας, η κυκλική οικονομία, η βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και η μηδενική ρύπανση. Τα μέτρα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει να συνάδουν με τα εθνικά σχέδια των δικαιούχων για την ενέργεια και το κλίμα, την εθνικά καθορισμένη συνεισφορά τους και τη φιλοδοξία για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η διευκόλυνση θα πρέπει να συμβάλλει στη δράση μετριασμού και στην ικανότητα προσαρμογής στις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να ενισχύει την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή.

- (13) Η εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να διέπεται από τις αρχές της ισότητας, *της συμπεριληπτικότητας, της δίκαιης μεταχείρισης* και της απαγόρευσης των διακρίσεων, όπως ορίζονται στις στρατηγικές της Ένωσης για την ισότητα, *καθώς και στη διακήρυξη της UNESCO για την πολιτιστική πολυμορφία και στις εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI).* Θα πρέπει να προωθεί *και να προάγει* την ισότητα των φύλων *και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, να διασφαλίζει την ουσιαστική συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων,* και τη χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών και να επιδιώκει την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών, *καθώς και την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας,* σύμφωνα με τα σχέδια δράσης της ΕΕ για θέματα φύλου και τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου και τις διεθνείς συμβάσεις. *Επιπλέον, ο κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται με πλήρη σεβασμό του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά το σύστημα προστασίας και φροντίδας των παιδιών και τα εργασιακά δικαιώματα.* Η υλοποίηση της διευκόλυνσης θα πρέπει να συνάδει με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία *και το πρωτόκολλό της, που έχουν κυρώσει η ΕΕ και τα κράτη μέλη της,* και να διασφαλίζει την προσβασιμότητα στις επενδύσεις και την τεχνική συνδρομή που παρέχει, *σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2019/882, σε τομείς όπως η στέγαση, οι μεταφορές και οι δημόσιοι χώροι, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων υποδομών τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές. Με τα μέτρα θα πρέπει να*

υποστηρίζονται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία να ζουν ανεξάρτητα και χωρίς αποκλεισμούς, επιταχύνοντας τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη στήριξη σε επίπεδο κοινότητας και στην ανεξάρτητη διαβίωση.

- (14) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να *συμβάλλει στην εφαρμογή* του πράσινου θεματολογίου για τα Δυτικά Βαλκάνια **■** ενισχύοντας την προστασία του περιβάλλοντος, *συμπεριλαμβανομένης της φυσικής και περιβαλλοντικής αποκατάστασης*, συμβάλλοντας στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και αυξάνοντας την ανθεκτικότητα απέναντί της, καθώς και επιταχύνοντας τη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- (14α)** *Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να προωθεί τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση και την αρχή της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, προκειμένου να προετοιμάσει τις δικαιούχους για τη μελλοντική εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων.*
- (15) Λαμβανομένης υπόψη της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας ως στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης της Ένωσης και της σημασίας που έχει η αντιμετώπιση των στόχων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στη διοργανική συμφωνία, η διευκόλυνση θα πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη του συνολικού στόχου που συνίσταται στη διάθεση του 30 % των δαπανών του προϋπολογισμού της Ένωσης για τη στήριξη των κλιματικών στόχων, καθώς και του 7,5 % το 2024 και του 10 % το 2026 και το 2027 για στόχους βιοποικιλότητας. Τουλάχιστον το 37 % της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης που διοχετεύεται μέσω του WBIF θα πρέπει να αντιστοιχεί σε κλιματικούς στόχους. Η διευκόλυνση θα πρέπει να στηρίζει δραστηριότητες που σέβονται πλήρως τα κλιματικά και περιβαλλοντικά πρότυπα και προτεραιότητες της Ένωσης και την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852¹.
- (16) Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις δικαιούχους, θα πρέπει να *διασφαλίζει τη συμμόρφωση, τη συνοχή, τη συνέπεια και τη*

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

συμπληρωματικότητα, την αύξηση της διαφάνειας και της ισχυρής και συνεχούς λογοδοσίας κατά τη διάρκεια και μετά την παροχή της συνδρομής, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και πολιτικών για την καταπολέμηση της απάτης με αυξημένα επίπεδα διαφάνειας και συνεχούς αξιολόγησης εκ μέρους της Επιτροπής προκειμένου να προστατεύονται τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Η στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει να διατίθεται υπό τις προϋποθέσεις ότι έκαστη από τις δικαιούχους σέβεται, τηρεί και βελτιώνει τους ουσιαστικούς μηχανισμούς και θεσμούς της δημοκρατίας, στους οποίους περιλαμβάνονται το λειτουργικό, δημοκρατικό πολυκομματικό κοινοβουλευτικό σύστημα, η ελευθερία, η ανεξαρτησία και η πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης, η καταπολέμηση της παραπληροφόρησης, της χειραγώγησης πληροφοριών και παρεμβάσεων από το εξωτερικό, και το κράτος δικαίου, συμπεριλαμβανομένων της ανεξάρτητης δικαιοσύνης και της καταπολέμησης της διαφθοράς, και να εγγυάται τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της πολιτισμικής πολυμορφίας, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε όλες τις μειονότητες και κοινότητες, μεταξύ άλλων τις εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες, την κοινότητα ΛΟΑΤΙ και τα άτομα που ανήκουν σε άλλες ευάλωτες ομάδες. Μια άλλη προϋπόθεση θα πρέπει να είναι η ευθυγράμμιση με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης περιοριστικών μέτρων κατά της Ρωσίας, καθώς και με τις απαιτήσεις της ΕΕ όσον αφορά τις θεωρήσεις για τρίτες χώρες. Μια άλλη προϋπόθεση θα πρέπει να είναι να συμμετέχουν εποικοδομητικά η Σερβία και το Κόσοβο, με σαφώς μετρήσιμη πρόοδο και απτά αποτελέσματα, στην εξομάλυνση των σχέσεών τους με σκοπό την πλήρη τήρηση όλων των αντίστοιχων υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη συμφωνία για την πορεία προς την εξομάλυνση των σχέσεων και το παράρτημα εφαρμογής της, καθώς και από όλες τις προηγούμενες συμφωνίες διαλόγου, και να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις σχετικά με τη συνολική συμφωνία για την εξομάλυνση των σχέσεων.

- (17) Το συνολικό μέγιστο ποσό για την ενωσιακή στήριξη μέσω της διευκόλυνσης θα πρέπει να ανέρχεται σε 6 δισ. EUR σε τρέχουσες τιμές για την περίοδο από το 2024 έως το 2027, εκ των οποίων έως 2 δισ. EUR σε μη επιστρεπτέα στήριξη και 4 δισ. EUR σε δάνεια χρηματοδοτικής συνδρομής με ευνοϊκούς όρους που παρέχονται από

την Ένωση και τροφοδοτούνται από τα 2 δισ. EUR. Τουλάχιστον το ήμισυ του συνολικού ποσού θα πρέπει να διατεθεί μέσω του πλαισίου επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF), συμπεριλαμβανομένου ολόκληρου του ποσού της μη επιστρεπτέας στήριξης, *λιγότερο από* το 1,5 % της τεχνικής βοήθειας και των ποσών που απαιτούνται για τις προβλέψεις για τα δάνεια.

- (18) Ο παρών κανονισμός καθορίζει, για το σύνολο της διάρκειας της παρούσας διευκόλυνσης, χρηματοδοτικό κονδύλιο που αποτελεί, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προνομιακή αναφορά κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού, κατά την έννοια του σημείου 18 της διοργανικής συμφωνίας της 16ης Δεκεμβρίου 2020 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, καθώς και για τους νέους ιδίους πόρους, συμπεριλαμβανομένου χάρτη πορείας για την εισαγωγή νέων ιδίων πόρων.
- (19) Η δημοσιονομική υποχρέωση από δάνεια στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης δεν θα πρέπει να υποστηρίζεται από την εγγύηση εξωτερικής δράσης, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 31 παράγραφος 3 δεύτερη περίοδος του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947. Η στήριξη υπό μορφή δανείου που χορηγείται στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης θα πρέπει να συνιστά χρηματοδοτική συνδρομή κατά την έννοια του άρθρου 220 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046. Για κάθε δικαιούχο θα πρέπει να υπολογίζεται ενδεικτικό ποσό χρηματοδότησης με βάση τον τύπο που καθορίζεται στο παράρτημα I, ο οποίος συνδυάζει το μερίδιο του πληθυσμού μιας δικαιούχου επί του συνολικού πληθυσμού της περιοχής των Δυτικών Βαλκανίων και το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ για την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων επί του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της αντίστοιχης δικαιούχου, με στάθμιση των δύο παραγόντων 60 % και 40 % αντίστοιχα. Εάν δεν πληρούνται οι όροι πληρωμής για την αποδέσμευση των κονδυλίων, η Επιτροπή μπορεί να αναδιανείμει μέρος ή το σύνολο του ποσού σε άλλες δικαιούχους, ***διατηρώντας παράλληλα τη γεωγραφική ισορροπία κατά την κατανομή των κονδυλίων από τη διευκόλυνση και λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των τοπικών διοικητικών ικανοτήτων.***
- (20) Στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει να εφαρμόζονται οι οριζόντιοι δημοσιονομικοί κανόνες που εγκρίνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο βάσει

του άρθρου 322 ΣΛΕΕ. Οι εν λόγω κανόνες θεσπίζονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και καθορίζουν ιδίως τη διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσω επιχορηγήσεων, προμηθειών, έμμεσης διαχείρισης, χρηματοδοτικής συνδρομής, συνδυαστικών πράξεων και της καταβολής των αμοιβών των εξωτερικών εμπειρογνομόνων, προβλέπουν δε ελέγχους της ευθύνης των οικονομικών φορέων. ***Οι κανόνες που θεσπίστηκαν βάσει του άρθρου 322 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν επίσης ένα γενικό καθεστώς αιρεσιμότητας για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.***

- (22) Για να διασφαλιστεί η αποδοτική υλοποίηση της διευκόλυνσης, συμπεριλαμβανομένης της ευκολότερης ένταξης των δικαιούχων των Δυτικών Βαλκανίων στις ευρωπαϊκές αξιακές αλυσίδες, όλες οι προμήθειες και τα υλικά που χρηματοδοτούνται και αποτελούν αντικείμενο προμήθειας στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης θα πρέπει να προέρχονται από κράτη μέλη, δικαιούχους, συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, χώρες που καλύπτονται από το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² και το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529 και χώρες για τις οποίες η Επιτροπή καθιερώνει αμοιβαία πρόσβαση σε εξωτερική βοήθεια στις δικαιούχους, εκτός εάν οι προμήθειες και τα υλικά δεν μπορούν να προέρχονται υπό εύλογους όρους από

¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/20 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32018R1046>).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/947 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη, για την τροποποίηση και κατάργηση της απόφασης αριθ. 466/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ L 209 της 14.6.2021, σ. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32021R0947>).

οποιαδήποτε από τις εν λόγω χώρες, **οπότε στην περίπτωση αυτή οι δημόσιες συμβάσεις θα πρέπει να συνάδουν με τους ισχύοντες κανονισμούς της ΕΕ σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια στις αλυσίδες εφοδιασμού.**

- (23) Παράλληλα με την τήρηση της αρχής ότι ο προϋπολογισμός της Ένωσης καθορίζεται σε ετήσια βάση, θα πρέπει να διασφαλιστεί η δυνατότητα εφαρμογής των δυνατοτήτων ευελιξίας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 για άλλες πολιτικές, μεταξύ άλλων για μεταφορές και εκ νέου δεσμεύσεις κονδυλίων, ώστε να διασφαλιστεί η αποδοτική χρήση των κονδυλίων της Ένωσης, με αποτέλεσμα τη μεγιστοποίηση των κονδυλίων της Ένωσης που διατίθενται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.
- (23α) **Οι διευκολύνσεις αποτελούν μέσα που αντιμετωπίζουν εξαιρετικές καταστάσεις και, επομένως, οι ρυθμίσεις τους σχετικά με τη χρηματοδότηση και τη διακυβέρνηση θα πρέπει να διασφαλίζουν πλήρη λογοδοσία στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή και πλήρη έλεγχο από αυτήν.**
- (24) Η εφαρμογή της διευκόλυνσης για τα Δυτικά Βαλκάνια θα πρέπει να υποστηρίζεται από ένα συνεκτικό, **σαφές** και ιεραρχημένο σύνολο στοχευμένων μεταρρυθμίσεων και επενδυτικών προτεραιοτήτων σε κάθε δικαιούχο των Δυτικών Βαλκανίων (θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων) **με τη μορφή μετρήσιμων οροσήμων και στόχων**, το οποίο θα παρέχει ένα πλαίσιο για την τόνωση της **βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς** κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, διατυπωμένο με σαφήνεια και ευθυγραμμισμένο με τις απαιτήσεις προσχώρησης στην Ένωση. Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα χρησιμεύσει ως γενικό πλαίσιο για την επίτευξη των στόχων της παρούσας διευκόλυνσης. **Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να καταρτιστεί σε στενή συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών κοινοβουλίων, των περιφερειακών και τοπικών φορέων εκπροσώπησης και αρχών, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των εμπειρογνομόνων, μέσω διαφανών διαβουλεύσεων με επαρκή χρονοδιαγράμματα καθώς και σαφείς διαδικασίες παρακολούθησης για τα δεδομένα που δίνονται. Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.**
- (25) Η εκταμίευση της ενωσιακής στήριξης θα πρέπει να εξαρτάται **από τη μη ύπαρξη συνεχιζόμενης στασιμότητας**, από τη συμμόρφωση με τους **σαφείς και**

προκαθορισμένους όρους πληρωμής και από τη μετρήσιμη πρόοδο *με αντίστοιχα ορόσημα και αντίστοιχους στόχους* στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, τα οποία αξιολογούνται και εγκρίνονται επίσης από την Επιτροπή *με βάση τις εσωτερικές κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης των όρων πληρωμής*. Η αποδέσμευση κονδυλίων θα πρέπει να διαρθρωθεί αναλόγως και να αντικατοπτρίζει τους στόχους της διευκόλυνσης.

- (26) Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να περιλαμβάνουν στοχευμένα μεταρρυθμιστικά μέτρα και επενδυτικούς τομείς προτεραιότητας, τα οποία θα συνοδεύονται από όρους πληρωμής με τη μορφή *μετρήσιμων* ποιοτικών και ποσοτικών σταδίων *καθώς και αντίστοιχων οροσήμων και στόχων που θα καταδεικνύουν* την ικανοποιητική πρόοδο ή την ολοκλήρωση των εν λόγω μέτρων, καθώς και ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων. *Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν ενδεικτική εκ των προτέρων κοστολόγηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων*. Τα στάδια αυτά θα πρέπει να προγραμματιστούν το αργότερο έως την 31η Αυγούστου 2027, παρότι η συνολική ολοκλήρωση των μέτρων στα οποία αναφέρονται μπορεί να επεκταθεί πέραν του 2027, αλλά όχι αργότερα από την 31η Δεκεμβρίου 2028.
- (27) Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν επεξήγηση του συστήματος της δικαιούχου για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση παρατυπιών, *κάθε μορφής* διαφθοράς, *συμπεριλαμβανομένης της μείζονος διαφθοράς, καθώς και κάθε είδους νεποτισμού ή ευνοιοκρατίας*, απάτης και συγκρούσεων συμφερόντων κατά τη χρήση των κονδυλίων που παρέχονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, και τις ρυθμίσεις **■** που αποσκοπούν στην αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης από τη διευκόλυνση και άλλα προγράμματα της Ένωσης, καθώς και από άλλους χορηγούς, *διασφαλίζοντας την ακεραιότητα και τη βέλτιστη χρήση των διατιθέμενων πόρων*. *Μετά την αποδέσμευση κονδυλίων, η συνεχής δημοσιονομική αξιολόγηση μέσω του καθιερωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου στο πλαίσιο του ΜΠΒ III επαρκεί για την αποφυγή των αλληλεπικαλύψεων*.
- (27α) *Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να περιλαμβάνουν λεπτομερείς επεξηγήσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο συμβάλλουν στη δίκαιη και*

ψηφιακή μετάβαση στην περιοχή και να επεξηγούν τον τρόπο με τον οποίο οι δικαιούχοι διασφαλίζουν την εφαρμογή του περιβαλλοντικού δικαίου και των περιβαλλοντικών προτύπων της ΕΕ και, ειδικότερα, την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν επεξηγήσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζουν την ουσιαστική συμμετοχή και συνεργασία των περιφερειακών και τοπικών αρχών, καθώς και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων. Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να επεξηγούν περαιτέρω τον τρόπο με τον οποίο συμβάλλουν στη βελτίωση της πρόσβασης του κοινού σε πληροφορίες και της συμμετοχής του κοινού, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε περιβαλλοντικές πληροφορίες.

- (28) Τα μέτρα στο πλαίσιο των μεταρρυθμιστικών θεματολογίων θα πρέπει να συμβάλλουν στη βελτίωση ενός αποτελεσματικού συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των δημόσιων οικονομικών, στην καταπολέμηση *κάθε μορφής* διαφθοράς *καθώς και κάθε είδους νεποτισμού ή ευνοιοκρατίας, της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, της φοροαποφυγής, της φοροδιαφυγής,* της απάτης και του οργανωμένου εγκλήματος *και των συγκρούσεων συμφερόντων,* καθώς και σε ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, με στόχο την εξασφάλιση δίκαιων όρων για όλες τις επιχειρήσεις. Τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να εφαρμοστούν από την δικαιούχο έως μια ενδεικτική ημερομηνία, η οποία θα μπορούσε να καθοριστεί, κατά περίπτωση, ανάλογα με το κάθε μέτρο, στο πρώιμο στάδιο υλοποίησης της διευκόλυνσης.
- (29) *Η Επιτροπή θα πρέπει να δημοσιεύσει τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων μόλις τα λάβει.* Η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει κάθε θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων με βάση τον *σαφή και αντικειμενικό* κατάλογο κριτηρίων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, *κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για το υποβληθέν σχέδιο.* Για να *συμπληρωθεί* ο παρών κανονισμός, **■** *θα πρέπει να ανατεθεί* στην Επιτροπή *η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη.* **■** Η Επιτροπή θα λάβει δεόντως υπόψη την απόφαση 2010/427/ΕΕ του Συμβουλίου και τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), κατά περίπτωση, και ιδίως

κατά την παρακολούθηση της εκπλήρωσης της προϋπόθεσης για τη στήριξη από την Ένωση.

- (30) Η **κατ' εξουσιοδότηση πράξη** η οποία αναφέρεται στον παρόντα κανονισμό θα πρέπει ταυτόχρονα να αποτελέσει πρόγραμμα εργασίας κατά την έννοια του άρθρου 110 παράγραφος 2 του δημοσιονομικού κανονισμού όσον αφορά το ποσό της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
- (31) Δεδομένης της ανάγκης για ευελιξία κατά την υλοποίηση της διευκόλυνσης, η δικαιούχος θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει αιτιολογημένο αίτημα στην Επιτροπή για την τροποποίηση της **κατ' εξουσιοδότηση πράξης**, όταν η υλοποίηση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών όρων πληρωμής, δεν είναι πλέον εφικτή, εν μέρει ή εν όλω, λόγω αντικειμενικών περιστάσεων. Η δικαιούχος θα πρέπει να είναι σε θέση να υποβάλλει αιτιολογημένο αίτημα τροποποίησης του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων προτείνοντας προσθήκες, κατά περίπτωση.
- (32) Η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να **προτείνει** την τροποποίηση της **κατ' εξουσιοδότηση πράξης**, ιδίως για να ληφθεί υπόψη η μεταβολή των διαθέσιμων ποσών.
- (33) Σε περίπτωση αναδιανομής της στήριξης στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης, **βάσει σαφών και αντικειμενικών κριτηρίων**, η οποία θα οδηγούσε σε πρόσθετη στήριξη σε δικαιούχο, η εν λόγω δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει αναθεωρημένο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων με πρόσθετα μέτρα που πρόκειται να εφαρμοστούν **στην Επιτροπή, η οποία το διαβιβάζει στο Κοινοβούλιο**.
- (34) Θα πρέπει να συναφθεί **συμφωνία-πλαίσιο** με κάθε δικαιούχο για τον καθορισμό των αρχών της χρηματοδοτικής συνεργασίας μεταξύ της Ένωσης και της δικαιούχου, καθώς και για τον καθορισμό των αναγκαίων μηχανισμών που αφορούν τον έλεγχο, την εποπτεία, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την υποβολή εκθέσεων και τον έλεγχο της ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, τους κανόνες σχετικά με τους φόρους, τους δασμούς και τις επιβαρύνσεις και τα μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διερεύνηση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση περιπτώσεων παρατυπιών, απάτης, **κάθε μορφής διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της μείζονος διαφθοράς, και κάθε είδους νεποτισμού ή εννοιοκρατίας** και συγκρούσεων συμφερόντων. Κατά συνέπεια, θα

πρέπει επίσης να συναφθεί με κάθε δικαιούχο δανειακή σύμβαση στην οποία θα καθορίζονται ειδικές διατάξεις για τη διαχείριση και την εκτέλεση της χρηματοδότησης που παρέχεται με τη μορφή δανείων. ***Η συμφωνία-πλαίσιο και η δανειακή σύμβαση κοινοποιούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.***

- (34α) ***Η συμφωνία-πλαίσιο θα πρέπει να προβλέπει την υποχρέωση των δικαιούχων να διασφαλίζουν, σύμφωνα με τις αρχές της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και με τους ισχύοντες κανόνες για την προστασία των δεδομένων, τη συλλογή επαρκών δεδομένων, και την πρόσβαση σ' αυτά, σχετικά με τα πρόσωπα και τις οντότητες που λαμβάνουν χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τον πραγματικό δικαιούχο, με στόχο την υλοποίηση των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων.***
- (35) Η χρηματοδοτική στήριξη για το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να είναι δυνατή με τη μορφή δανείου. Στο πλαίσιο των επειγουσών χρηματοδοτικών αναγκών των Δυτικών Βαλκανίων, είναι σκόπιμο η χρηματοδοτική συνδρομή να οργανωθεί βάσει της διαφοροποιημένης στρατηγικής χρηματοδότησης που προβλέπεται στο άρθρο 220α του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, όπου καθορίστηκε ως ενιαία μέθοδος χρηματοδότησης, και η οποία αναμένεται να ενισχύσει τη ρευστότητα των ομολόγων της Ένωσης και την ελκυστικότητα και την οικονομική αποδοτικότητα της έκδοσης ομολόγων της Ένωσης.
- (36) Είναι σκόπιμο να χορηγηθούν δάνεια στις δικαιούχους με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους μέγιστης διάρκειας 40 ετών και να μην αρχίσει η αποπληρωμή του κεφαλαίου πριν από το 2034. Είναι επίσης σκόπιμο να προβλεφθεί παρέκκλιση από το άρθρο 220 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.
- (37) Δεδομένου ότι οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη στήριξη προς τις δικαιούχους με τη μορφή δανείων στο πλαίσιο του παρόντος μέσου είναι συγκρίσιμοι με τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που συνδέονται με δανειοδοτικές πράξεις δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947, οι προβλέψεις για τη χρηματοοικονομική υποχρέωση από δάνεια δυνάμει του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να συσταθούν σε ποσοστό 9 %, σύμφωνα με το άρθρο 211 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 και η χρηματοδότηση των προβλέψεων θα πρέπει να προέρχεται από κονδύλιο ύψους 2 δισ. EUR στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης.

- (38) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο συντελεστής προβλέψεων εξακολουθεί να επαρκεί για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσον αφορά την τροποποίηση του συντελεστή προβλέψεων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομώνων, **καθώς και με τις σχετικές επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις **θα πρέπει** να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, της 13ης Απριλίου 2016¹. Ειδικότερα, προκειμένου να εξασφαλιστεί ίση συμμετοχή **και διαφάνεια** στην προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν όλα τα έγγραφα **από την Επιτροπή** ταυτόχρονα με τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, και οι εμπειρογνώμονές τους έχουν συστηματικά πρόσβαση στις συνεδριάσεις των ομάδων εμπειρογνομώνων της Επιτροπής που ασχολούνται με την προετοιμασία των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.
- (39) Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η μόχλευση της χρηματοδοτικής στήριξης της Ένωσης για την προσέλκυση πρόσθετων επενδύσεων και να διασφαλιστεί ο έλεγχος των δαπανών από την ΕΕ, οι επενδύσεις σε υποδομές που στηρίζουν τα μεταρρυθμιστικά προγράμματα θα πρέπει να υλοποιηθούν μέσω του WBIF. Τα επιμέρους έργα ή προγράμματα θα πρέπει να υποβάλλονται στο επιχειρησιακό συμβούλιο του WBIF για γνωμοδότηση μόνο μετά την ολοκλήρωση των σχετικών όρων πληρωμής που καθορίζονται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων. Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των σχετικών όρων πληρωμής για επενδύσεις εντός ενός έτους, η Επιτροπή μπορεί να ανακαταλείψει την επενδυτική χρηματοδότηση στο πλαίσιο του WBIF μεταξύ των υπόλοιπων δικαιούχων.
- (40) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι δικαιούχοι διαθέτουν χρηματοδότηση εκκίνησης για την υλοποίηση των πρώτων μεταρρυθμίσεων, κάθε δικαιούχος θα πρέπει να έχει πρόσβαση έως και στο 7 % του συνολικού ποσού που προβλέπεται στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής συνδρομής της διευκόλυνσης υπό μορφή

¹ EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

προχρηματοδότησης, με την επιφύλαξη της διαθεσιμότητας χρηματοδότησης και της τήρησης των προϋποθέσεων για τη στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.

- (41) Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί τόσο η ευελιξία όσο και η δυνατότητα προγραμματισμού όσον αφορά την παροχή στήριξης από την Ένωση στις δικαιούχους των Δυτικών Βαλκανίων. Για τον σκοπό αυτόν, τα κονδύλια στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα πρέπει να αποδεσμεύονται σύμφωνα με καθορισμένο εξαμηνιαίο χρονοδιάγραμμα, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης, βάσει αιτήματος για αποδέσμευση κονδυλίων που υποβάλλουν οι δικαιούχοι και κατόπιν επαλήθευσης από την Επιτροπή της ικανοποιητικής εκπλήρωσης τόσο των γενικών όρων που αφορούν τη μακροοικονομική σταθερότητα, τη χρηστή δημόσια δημοσιονομική διαχείριση, τη διαφάνεια και την εποπτεία του προϋπολογισμού όσο και των σχετικών όρων πληρωμής, **ήτοι της εφαρμογής των σχετικών μέτρων**. Σε περίπτωση που ένας όρος δεν εκπληρωθεί **ή δεν εφαρμοστούν τα σχετικά μέτρα** σύμφωνα με το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα που ορίζεται στην απόφαση έγκρισης του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή θα μπορούσε να παρακρατήσει από την πληρωμή ένα μέρος ή το σύνολο των κονδυλίων που αντιστοιχούν στον εν λόγω όρο. Η εκταμίευση των αντίστοιχων παρακρατηθέντων κονδυλίων θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια του επόμενου χρονικού διαστήματος για την αποδέσμευση κονδυλίων και έως δώδεκα μήνες μετά την αρχική προθεσμία που ορίζεται στο ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν τηρηθεί οι όροι πληρωμής **ή έχουν εφαρμοστεί τα σχετικά μέτρα**. Κατά το πρώτο έτος υλοποίησης, η προθεσμία αυτή θα πρέπει να παραταθεί σε 24 μήνες από την αρχική αρνητική αξιολόγηση.

- (41α) **Για τη διατήρηση του κατάλληλου επιπέδου διαφάνειας που ωφελεί την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, ο τελικός αποδέκτης της στήριξης από τη διευκόλυνση είναι το φυσικό πρόσωπο ή η οντότητα που λαμβάνει εκ των πραγμάτων τη χρηματοδότηση της ΕΕ, δηλαδή ο ανάδοχος ή ο υπεργολάβος στην περίπτωση της αναθέτουσας αρχής. Τα υπουργεία, καθώς και οι κρατικοί οργανισμοί ή φορείς που επιβλέπουν, ρυθμίζουν ή διαχειρίζονται τα κονδύλια θα πρέπει να θεωρούνται τελικοί αποδέκτες μόνον όταν συμμετέχουν οι ίδιοι στην εκτέλεση και την άμεση εφαρμογή του έργου ή της υπηρεσίας και αναλαμβάνουν τις σχετικές δαπάνες.**

- (42) Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 116 παράγραφοι 2 και 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, είναι σκόπιμο να οριστεί ως ημερομηνία έναρξης της προθεσμίας πληρωμής για τις συνεισφορές στους κρατικούς προϋπολογισμούς η ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης με την οποία εγκρίνεται η εκταμίευση στη δικαιούχο και να αποκλειστεί η καταβολή τόκων υπερημερίας από την Επιτροπή στη δικαιούχο.
- (43) Στο πλαίσιο των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και του άρθρου 215 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), δεν επιτρέπεται να διατίθενται κονδύλια ή οικονομικοί πόροι, άμεσα ή έμμεσα, σε κατονομαζόμενα νομικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμούς ή προς όφελος αυτών, **ή σε φορείς εκμετάλλευσης τρίτων χωρών που διευκολύνουν την καταστρατήγηση των κυρώσεων της ΕΕ**. Οι εν λόγω οντότητες, καθώς και οι οντότητες που τελούν υπό την κυριότητα ή τον έλεγχό τους, δεν μπορούν συνεπώς να λαμβάνουν στήριξη από τη διευκόλυνση.
- (44) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και τους κανονισμούς (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95², (Ευρατόμ, ΕΚ) 2185/96³ και (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου⁴, τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται

¹ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32013R0883>).

² Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:31995R2988>).

³ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292 της 15.11.1996, σ. 2, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:31996R2185>).

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32017R1939>).

μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων σχετικά με την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διόρθωση και τη διερεύνηση παρατυπιών, απάτης, *κάθε μορφής διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της μείζονος διαφθοράς, κάθε είδους νεποτισμού ή ευνοιοκρατίας*, σύγκρουσης συμφερόντων, διπλής χρηματοδότησης, την ανάκτηση των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων, *και, κατά περίπτωση, την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.*

(45) Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) θα πρέπει να είναι σε θέση να διενεργεί διοικητικές έρευνες, μεταξύ των οποίων και επιτόπιους ελέγχους και εξακριβώσεις, με στόχο να διαπιστωθεί αν υπήρξε απάτη, διαφθορά ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης *κατά την υλοποίηση της συνδρομής.*

(45α) *Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να συσταθεί ανεξάρτητη ελεγκτική επιτροπή, η οποία θα παρέχει στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με πιθανή κακοδιαχείριση των κονδυλίων και θα εγγυάται την προσκόμιση δήλωσης αξιοπιστίας μέσω ανεξάρτητου εξωτερικού ελέγχου. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να υπόκειται στις υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO), σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να τίθενται στη διάθεση της OLAF και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, όπου αρμόζει, και, κατά περίπτωση, στις αρμόδιες αρχές των δικαιούχων των Δυτικών Βαλκανίων. Η Επιτροπή, με τη συνδρομή των αντιπροσωπειών της Ένωσης, θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να διενεργεί ελέγχους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι δικαιούχοι των Δυτικών Βαλκανίων εκτελούν τα κονδύλια καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου. Στην Επιτροπή θα πρέπει να παρέχονται επαρκής χρηματοδότηση και επαρκείς ανθρώπινοι πόροι για τη διεξαγωγή λογιστικών και άλλων ελέγχων. Η ελεγκτική επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει τον τακτικό διάλογο και την τακτική συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.*

- (46) Σύμφωνα με το άρθρο 129 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, τα αναγκαία δικαιώματα και η πρόσβαση που απαιτείται θα πρέπει να χορηγούνται στην Επιτροπή, στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και, κατά περίπτωση, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO), μεταξύ άλλων και από τρίτους που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης. **Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χορηγούνται επίσης τα αναγκαία δικαιώματα και η πρόσβαση που απαιτείται. Τα Δυτικά Βαλκάνια θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιούν το σύστημα έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού και να αναφέρουν στην Επιτροπή παρατυπίες σε σχέση με τη χρήση των κονδυλίων.**
- (47) Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Ταυτόχρονα, δεδομένου του μακρόχρονου ιστορικού παροχής χρηματοδοτικής συνδρομής στις δικαιούχους των Δυτικών Βαλκανίων, επίσης στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης, και λαμβανομένης υπόψη της σταδιακής ευθυγράμμισής τους με τα πρότυπα και τις πρακτικές εσωτερικού ελέγχου της Ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να βασιστεί σε μεγάλο βαθμό στη λειτουργία των εθνικών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και πρόληψης της απάτης. Ειδικότερα, η Επιτροπή και η OLAF θα πρέπει να ενημερώνονται αμελλητί για όλες τις εικαζόμενες περιπτώσεις παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων που επηρεάζουν την εκτέλεση κονδυλίων στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, **μεταξύ άλλων από τις εθνικές αρχές των κρατών μελών που διαθέτουν επαρκή και αξιόπιστα δεδομένα από αξιόπιστες και επίσημες πηγές. Η Επιτροπή και η OLAF θα πρέπει να αξιολογούν τα εν λόγω συστήματα πρόληψης της απάτης και, σε περίπτωση ανεπαρκειών, να διατυπώνουν συστάσεις προς τις δικαιούχους για αναβαθμίσεις ή διορθώσεις σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να λαμβάνει τις πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους νομικών οντοτήτων που επωφελούνται από τη διευκόλυνση και να δημοσιεύει κατάλογο των προσώπων και των νομικών οντοτήτων που λαμβάνουν σωρευτικά περισσότερα από 50 000 EUR από τη διευκόλυνση.**
- (48) Επιπλέον, οι δικαιούχοι θα πρέπει επίσης να αναφέρουν αμελλητί στην **ελεγκτική επιτροπή και την** Επιτροπή τις παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων απάτης, οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο πρώτης διοικητικής ή δικαστικής

πράξης διαπίστωσης και να **τις** κρατούν **ενήμερες** σχετικά με την πρόοδο των **διοικητικών και νομικών διαδικασιών**. Με στόχο την εναρμόνιση με τις ορθές πρακτικές των κρατών μελών, η εν λόγω αναφορά θα πρέπει να υποβάλλεται με ηλεκτρονικά μέσα, με τη χρήση του συστήματος διαχείρισης παρατυπιών που έχει θεσπιστεί από την Επιτροπή.

- (48α) **Προκειμένου να μετρηθεί η πρόοδος όσον αφορά τους στόχους της διευκόλυνσης, η Επιτροπή και η δικαιούχος θα πρέπει να προβούν σε σαφή συσχετισμό μεταξύ των ποσών που καταβάλλονται στη δικαιούχο, υπό μορφή μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης και δανείων, και των δαπανών που πραγματοποιούνται για την επίτευξη των δεικτών.**
- (49) Κάθε δικαιούχος θα πρέπει να θεσπίσει σύστημα παρακολούθησης που θα τροφοδοτεί μια εξαμηνιαία έκθεση σχετικά με την τήρηση των όρων πληρωμής για το πρόγραμμά της, η οποία θα συνοδεύει το εξαμηνιαίο αίτημα για αποδέσμευση κονδυλίων. Οι δικαιούχοι θα πρέπει να συλλέγουν δεδομένα και πληροφορίες που επιτρέπουν την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση σοβαρών παρατυπιών, περιπτώσεων απάτης, **κάθε μορφής διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της μείζονος διαφθοράς, και κάθε είδους νεποτισμού ή ευνοιοκρατίας**, και σύγκρουσης συμφερόντων, σε σχέση με τα μέτρα στα οποία παρέχεται στήριξη από τη διευκόλυνση, και να παρέχουν πρόσβαση σε αυτά.
- (50) Η Επιτροπή θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να υπάρχουν σαφείς **και αντικειμενικοί** μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης για την εξασφάλιση αποτελεσματικής λογοδοσίας και διαφάνειας στην εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης και για τη διασφάλιση αποτελεσματικής αξιολόγησης της προόδου όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού.
- (51) Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει ετήσια έκθεση προόδου όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού και της διευκόλυνσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην επιτροπή που αναφέρεται στον παρόντα κανονισμό. **Η ετήσια έκθεση θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας και της προσθετικότητας της παρούσας διευκόλυνσης, των συνεργειών και της συμπληρωματικότητας μεταξύ της στήριξης που καλύπτεται από την παρούσα διευκόλυνση και του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529, καθώς και περιγραφή των ρυθμίσεων και των μέτρων που λαμβάνει η Επιτροπή για την αποφυγή της διπλής**

χρηματοδότησης, με σκοπό την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης. Θα πρέπει να καθιερωθεί τακτικός διάλογος με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις αρμόδιες επιτροπές του.

- (51α) *Ως μέτρο δημόσιας λογοδοσίας, οι κυβερνήσεις των δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων υπουργών, θα πρέπει να ενημερώνουν τακτικά τα κοινοβούλια των δικαιούχων σχετικά με την εφαρμογή των αντίστοιχων θεματολογίων μεταρρυθμίσεων. Η έγκαιρη παροχή όλων των σχετικών πληροφοριών στα κοινοβούλια των δικαιούχων, η οποία καθιστά δυνατή τη διεξαγωγή διαδραστικού διοργανικού διαλόγου τουλάχιστον ανά τρίμηνο με τα αρμόδια μέλη του υπουργικού συμβουλίου, είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της διαφάνειας. Στο πλαίσιο της ετήσιας έγκρισης του προϋπολογισμού της δικαιούχου θα πρέπει επίσης να παρέχονται στοιχεία που καθιστούν δυνατή την εποπτεία.*
- (52) Η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργήσει αξιολόγηση της διευκόλυνσης μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησής της *και να παρουσιάσει τα αποτελέσματά της στις αρμόδιες επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.*
- (53) Οι δικαιούχοι θα πρέπει να *στηρίζουν* την ύπαρξη ελεύθερων πλουραλιστικών μέσων μαζικής επικοινωνίας *που ενισχύουν και προάγουν την* κατανόηση των αξιών της Ένωσης και των οφελών και των υποχρεώσεων που συνεπάγεται η ιδιότητα της δύναμει υποψήφιας χώρας προς προσχώρηση στην Ένωση, με παράλληλη αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης πληροφοριών *και παρεμβάσεων από το εξωτερικό. Πρέπει* επίσης να διασφαλιστεί η προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης, *μεταξύ άλλων μέσω αποτελεσματικών επικοινωνιακών εκστρατειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των επιτόπου αντιπροσωπειών της ΕΕ, ώστε να προωθηθούν τα οφέλη της βοήθειας της Ένωσης στη δικαιούχο.*
- (54) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.

- (55) Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει διευκόλυνση μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια (στο εξής: διευκόλυνση).

Καθορίζει τους στόχους της διευκόλυνσης, τη χρηματοδότησή της, τον προϋπολογισμό για την περίοδο 2024-2027, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.
2. Η διευκόλυνση **συμπληρώνει τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1529 ώστε να παρέχει συνδρομή στα Δυτικά Βαλκάνια για τη διεξαγωγή βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικοοικονομικών μεταρρυθμίσεων εθνογραμμισμένων με τις αξίες της Ένωσης και επενδύσεων με σκοπό την υλοποίηση των αντίστοιχων θεματολογίων μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ. Η διευκόλυνση συμβάλλει επίσης στην καταπολέμηση της φτώχειας και στην αντιμετώπιση της ανεργίας και οδηγεί στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας.**

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «δικαιούχος»: οποιαδήποτε από τις ακόλουθες χώρες: Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κόσοβο , Μαυροβούνιο και Σερβία.
2. «δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση»: η ετήσια ανακοίνωση σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ και τα συνοδευτικά έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

3. **«συμφωνία-πλαίσιο»:** συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ της Επιτροπής και της δικαιούχου και καθορίζει τις αρχές της χρηματοδοτικής συνεργασίας μεταξύ της δικαιούχου και της Επιτροπής στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού. Η συμφωνία αυτή συνιστά συμφωνία χρηματοδότησης κατά την έννοια του άρθρου 114 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 όσον αφορά τα κονδύλια που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α).
4. **«δανειακή σύμβαση»:** συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ της Επιτροπής και της δικαιούχου και καθορίζει τους όρους που ισχύουν για τη στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.
5. **«θεματολογία μεταρρυθμίσεων»:** ολοκληρωμένη δέσμη αποτελούμενη από μια συνεκτική και ιεραρχημένη σειρά μέτρων στοχευμένων μεταρρυθμίσεων ***εθνογραμμισμένων με τις αξίες της Ένωσης*** και επενδυτικών τομέων προτεραιότητας για κάθε δικαιούχο, συνοδευόμενη από όρους πληρωμής που αποτελούν ένδειξη ικανοποιητικής προόδου ή ολοκλήρωσης των εν λόγω μέτρων, και από ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.
6. **«μέτρα»:** οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις στο πλαίσιο των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων σύμφωνα με το κεφάλαιο III.
7. **«όροι πληρωμής»:** οι όροι για την αποδέσμευση των κονδυλίων υπό μορφή παρατηρήσιμων και μετρήσιμων ποιοτικών ή ποσοτικών μέτρων που πρέπει να εφαρμοστούν από τις δικαιούχους, οι οποίοι καθορίζονται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων σύμφωνα με το κεφάλαιο III ως προϋποθέσεις για την αποδέσμευση των κονδυλίων.
8. **«συνδυαστική πράξη»:** πράξη που στηρίζεται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, η οποία συνδυάζει μη επιστρεπτές μορφές στήριξης, από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, με επιστρεπτές μορφές στήριξης από αναπτυξιακά ή άλλα δημόσια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ή από εμπορικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και επενδυτές.
- δα. «τελικός αποδέκτης»:** ***ανάδοχος, υπεργολάβος, αμειβόμενος εξωτερικός εμπειρογνώμονας ή πρόσωπο ή οντότητα που λαμβάνει βραβεία ή κονδύλια στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.***

8β. «μη πρόκληση σημαντικής βλάβης»: η μη υποστήριξη ή η μη άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων που βλάπτουν σημαντικά οποιονδήποτε περιβαλλοντικό στόχο, κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852.

Άρθρο 3

Στόχοι της διευκόλυνσης

1. Γενικοί στόχοι της διευκόλυνσης είναι:
 - α) η επιτάχυνση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης **και η προώθηση της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, μέσω της ενίσχυσης της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής**, και της προοδευτικής ενσωμάτωσης στην ενιαία αγορά της Ένωσης·
 - β) η επιτάχυνση της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης των οικονομιών των δικαιούχων, **συμπεριλαμβανομένης της απανθρακοποίησης των οικονομιών τους, και των κοινωνιών των δικαιούχων** με την Ένωση·
 - γ) **σύμφωνα με τους γενικούς στόχους του ΜΠΒ III**, η επιτάχυνση της ευθυγράμμισης με τις αξίες, τη νομοθεσία, τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης **μέσω της έγκρισης και υλοποίησης μεταρρυθμίσεων** ώστε να καταστούν **μελλοντικά** μέλη της Ένωσης
2. Οι ειδικοί στόχοι της διευκόλυνσης είναι:
 - α) η επιτάχυνση της μετάβασης των δικαιούχων σε βιώσιμες, **κλιματικά ουδέτερες** και χωρίς αποκλεισμούς οικονομίες, ικανές να αντεπεξέλθουν στις ανταγωνιστικές πιέσεις της ενιαίας αγοράς της Ένωσης, και σε ένα σταθερό επενδυτικό περιβάλλον, **και η μείωση των στρατηγικών εξαρτήσεων**·
 - β) η ενίσχυση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης **με βάση τους κανόνες και τα πρότυπα της Ένωσης**, ιδίως μέσω της **απτής** προόδου στη δημιουργία της κοινής περιφερειακής αγοράς, **η οποία συμφωνήθηκε το 2020 στο πλαίσιο της διαδικασίας του Βερολίνου**·
 - γ) η προώθηση της οικονομικής ενσωμάτωσης των δικαιούχων στην ενιαία αγορά της Ένωσης, **μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης των τοπικών βιομηχανιών και των ανθεκτικών αξιακών αλυσίδων της Ένωσης**·

- δ) **η στήριξη της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, η αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων, η στήριξη της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, που ευθυγραμμίζονται με τον ευρωπαϊκό πλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς και της ενισχυμένης ενσωμάτωσης στην ενιαία αγορά της ΕΕ με τη βελτίωση της βιώσιμης συνδεσιμότητας στην περιοχή σύμφωνα με τα διευρωπαϊκά δίκτυα·**
- ε) **η ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας και η επιτάχυνση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς πράσινης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050 το αργότερο, όπως προβλέπεται στη Συμφωνία του Παρισιού και την Πράσινη Συμφωνία, σύμφωνα με το πράσινο θεματολόγιο του 2020 για τα Δυτικά Βαλκάνια σε όλους τους οικονομικούς τομείς, ιδίως στον τομέα της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και τον τομέα της γεωργίας, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης σε μια κλιματικά ουδέτερη, ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή και κυκλική οικονομία, απαλλαγμένη από τις ανθρακούχες εκπομπές, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι όλες οι επενδύσεις σέβονται και είναι πλήρως ευθυγραμμισμένες με το κεκτημένο της ΕΕ για το κλίμα και την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»·**
- στ) **η προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού και των ψηφιακών δεξιοτήτων ως καταλυτών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς·**
- ζ) **η τόνωση της καινοτομίας, της έρευνας και της συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και της βιομηχανίας ■ για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, με ιδιαίτερη έμφαση στις τοπικές πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και νεοφυείς επιχειρήσεις·**
- η) **η προώθηση της ποιοτικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα, με ιδιαίτερη έμφαση στη νεολαία, καθώς και των πολιτικών για την απασχόληση σύμφωνα με τις προτεραιότητες προσχώρησης στην Ένωση, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, την πρόληψη της διαρροής εγκεφάλων και τη στήριξη ευάλωτων κοινοτήτων·**

- θ) *η περαιτέρω ενίσχυση των θεμελιωδών αρχών της διαδικασίας διεύρυνσης, μεταξύ των οποίων του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, **στα οποία περιλαμβάνονται τα θεμελιώδη εργασιακά δικαιώματα, της πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, των θεμελιωδών ελευθεριών και της καταπολέμησης των εγκλημάτων μίσους, μέσω της ενίσχυσης των δημοκρατικών θεσμών, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μέσω της προώθησης μιας ανεξάρτητης δικαιοσύνης, της ενίσχυσης της ασφάλειας, της ενδυνάμωσης της καταπολέμησης της απάτης και όλων των μορφών διαφθοράς, συμπεριλαμβανομένης της μείζονος διαφθοράς και των ολιγαρχικών δομών, καθώς και κάθε είδους νεποτισμού και ενοικοκρατίας και συγκρούσεων συμφερόντων, του οργανωμένου εγκλήματος, του διασυνοριακού εγκλήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής, του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού και της φορολογικής απάτης, της διάδοσης της παραπληροφόρησης και των ανατρεπτικών παρεμβάσεων από το εξωτερικό· η συμμόρφωση προς το διεθνές δίκαιο και η ευθυγράμμιση με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης· η ενίσχυση της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης και της ακαδημαϊκής ελευθερίας και ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνία των πολιτών· η προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και η διασφάλιση της ενίσχυσης των ικανοτήτων των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων· η προώθηση της ισότητας των φύλων, της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και της χειραφέτησης των γυναικών και των κοριτσιών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ανεκτικότητας, ώστε να διασφαλιστεί και να ενισχυθεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε όλες τις μειονότητες, μεταξύ άλλων τις εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες, την κοινότητα ΛΟΑΤΙ και τα άτομα που ανήκουν σε άλλες ευάλωτες ομάδες· η ενίσχυση της ένταξης και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία·***
- ι) *η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, η εξασφάλιση της πρόσβασης σε πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών πληροφοριών, του δημόσιου ελέγχου και της συμμετοχής*

της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, καθώς και η στήριξη της αποκέντρωσης και της τοπικής ανάπτυξης· η υποστήριξη της διαφάνειας, της λογοδοσίας, των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και της χρηστής διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις εξουσίες εποπτείας και έρευνας που διαθέτουν σχετικά με την κατανομή των δημόσιων πόρων και την πρόσβαση σε αυτούς, καθώς στους τομείς διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων, και τη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος· η ανάπτυξη των τοπικών ικανοτήτων, η επένδυση στο διοικητικό προσωπικό των δικαιούχων και η ενθάρρυνση της απόσπασης εμπειρογνομόνων στους εθνικούς φορείς που είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση της διευκόλυνσης στις δικαιούχους· η στήριξη πρωτοβουλιών και φορέων που συμμετέχουν στην υποστήριξη και στην επιβολή της διεθνούς δικαιοσύνης στις δικαιούχους χώρες των Δυτικών Βαλκανίων·

- ι α) η ενίσχυση της περιφερειακής και διασυννοριακής συνεργασίας, των σχέσεων καλής γειτονίας, της συμφιλίωσης, καθώς και των διαπροσωπικών επαφών.*

Άρθρο 4

Γενικές αρχές

- 1. Το πλαίσιο πολιτικής για τη διεύρυνση όπως καθορίζεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, οι συμφωνίες που θεσπίζουν νομικά δεσμευτική σχέση με τις δικαιούχους, καθώς και τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι ανακοινώσεις της Επιτροπής και οι κοινές ανακοινώσεις της Επιτροπής και του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας αποτελούν το συνολικό πλαίσιο πολιτικής για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή διασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ της βοήθειας βάσει του παρόντος κανονισμού και του πλαισίου πολιτικής για τη διεύρυνση.*
1. Η συνεργασία στο πλαίσιο της διευκόλυνσης βασίζεται *στις ανάγκες* και προωθεί τις αρχές της αποτελεσματικότητας της ανάπτυξης, σε όλες τις εκφάνσεις της, δηλαδή την ίδια ευθύνη των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων από τις δικαιούχους, την εστίαση *σε σαφείς προϋποθέσεις και απτά* αποτελέσματα, τις εταιρικές σχέσεις

χωρίς αποκλεισμούς *με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τις εθελοντικές ενώσεις*, τη διαφάνεια και την αμοιβαία λογοδοσία. Η συνεργασία βασίζεται στην αποτελεσματική και αποδοτική κινητοποίηση και χρήση των πόρων.

2. Η στήριξη από τη διευκόλυνση παρέχεται επιπρόσθετα στη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και μέσων της Ένωσης. Οι δραστηριότητες που είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού μπορούν να λαμβάνουν στήριξη από άλλα προγράμματα και μέσα της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω στήριξη δεν καλύπτει τις ίδιες δαπάνες *και ότι καθιερώνεται κατάλληλη εποπτεία και έλεγχος του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή διασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα και τις συνέργειες μεταξύ της διευκόλυνσης και άλλων προγραμμάτων της Ένωσης, με σκοπό την αποφυγή της αλληλεπικάλυψης της συνδρομής και της διπλής χρηματοδότησης. Δεν υπάρχει αλληλεπικάλυψη μεταξύ της στήριξης που παρέχεται δυνάμει του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529.*
3. Για να προωθήσουν τη συμπληρωματικότητα και την αποδοτικότητα της δράσης τους, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεργάζονται και **■** αποφεύγουν την αλληλεπικάλυψη μεταξύ της συνδρομής βάσει του παρόντος κανονισμού και άλλης συνδρομής παρεχόμενης από την Ένωση, τα κράτη μέλη, τρίτες χώρες, πολυμερείς και περιφερειακούς οργανισμούς και οντότητες, όπως διεθνείς οργανισμοί και τα σχετικά διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οργανισμοί και μη ενωσιακοί δωρητές, σύμφωνα με τις καθιερωμένες αρχές για την ενίσχυση του επιχειρησιακού συντονισμού στον τομέα της εξωτερικής βοήθειας, μεταξύ άλλων μέσω ενισχυμένης συνεργασίας με τα κράτη μέλη σε τοπικό επίπεδο.
 - 3α. *Η παροχή μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.*
4. Οι δραστηριότητες στο πλαίσιο της διευκόλυνσης *συμμορφώνονται με τα κοινωνικά, κλιματικά και περιβαλλοντικά πρότυπα της Ένωσης*, ενσωματώνουν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτή, τη βιοποικιλότητα και την προστασία του περιβάλλοντος *και τη διατήρηση οικοσυστημάτων, τα ενισχυμένα πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των εκτιμήσεων περιβαλλοντικών*

*επιπτώσεων, επιδεικνύοντας παράλληλα σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά και κοινωνικά δικαιώματα, τη δημοκρατία, την ισότητα των φύλων, τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και, κατά περίπτωση, τη μείωση του κινδύνου καταστροφών και υποστηρίζουν την πρόοδο προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, προωθώντας ολοκληρωμένες δράσεις που μπορούν να δημιουργήσουν παράλληλα οφέλη και να επιτύχουν πολλαπλούς στόχους με συνεκτικό τρόπο. Αποφεύγουν τα μη αξιοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία και **είναι συμβατές με** τις αρχές της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και του «κανείς στο περιθώριο», καθώς και με την προσέγγιση της ενσωμάτωσης της βιωσιμότητας που διέπει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.*

5. Οι δικαιούχοι και η Επιτροπή διασφαλίζουν ότι η ισότητα **των φύλων** και η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου λαμβάνονται υπόψη και προάγονται καθ' όλη τη διάρκεια της κατάρτισης των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων και της εφαρμογής της διευκόλυνσης. Οι δικαιούχοι και η Επιτροπή λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η Επιτροπή θα ενημερώνει σχετικά με την πορεία των μέτρων αυτών κατά την τακτική υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο των σχεδίων δράσης για θέματα φύλου.
6. Η διευκόλυνση δεν στηρίζει δραστηριότητες ή μέτρα που δεν συνάδουν με τα εθνικά σχέδια των δικαιούχων για την ενέργεια και το κλίμα, την εθνικά καθορισμένη συνεισφορά τους στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού, και τη φιλοδοξία για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 **το αργότερο** ή που προωθούν επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα ή που προκαλούν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον ή στο κλίμα **ή στη βιοποικιλότητα**.
- 6α. *Σύμφωνα με την αρχή της εταιρικής σχέσης της ΕΕ και τον κώδικα δεοντολογίας της ΕΕ για την εταιρική σχέση, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι ζητείται δεόντως και δικαίως η γνώμη των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών κοινοβουλίων των δικαιούχων, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, καθώς και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και ότι έχουν έγκαιρη πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση του σχεδιασμού και στην*

υλοποίηση των δραστηριοτήτων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης, καθώς και στις σχετικές διαδικασίες παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης. Με την εν λόγω συμμετοχή επιδιώκεται να αντικατοπτριστεί ο πλουραλισμός της κοινωνίας των Δυτικών Βαλκανίων.

7. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις δικαιούχους, *διασφαλίζει την υλοποίηση των δεσμεύσεων της Ένωσης για μεγαλύτερη διαφάνεια και υποχρέωση λογοδοσίας όσον αφορά την παροχή της συνδρομής, μέσω της εφαρμογής και της ενίσχυσης των ισχυρών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και των πολιτικών καταπολέμησης της απάτης, καθώς και μέσω της υποχρεωτικής διάθεσης πληροφοριών σχετικά με το μέγεθος και την κατανομή της συνδρομής, σε επίπεδο τελικού αποδέκτη, μέσω ενιαίας δικτυακής πύλης, συμπεριλαμβανομένου καταλόγου προσώπων και οντοτήτων που έλαβαν σωρευτικά ποσά άνω των 50 000 EUR, και μεριμνά ώστε τα δεδομένα να είναι επικαιροποιημένα, συγκρίσιμα με δυνατότητα εύκολης πρόσβασης, ανταλλαγής και δημοσίευσης.*
- 7α. *Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του χρηματοδοτικού μέσου, τα κράτη μέλη μπορούν να δρομολογούν τακτικές και κοινές διαβουλεύσεις με τις δικαιούχους για την παροχή βοήθειας στη διαμόρφωση του προγράμματος.*

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις για την ενωσιακή στήριξη

1. Οι προϋποθέσεις για τη στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης είναι οι δικαιούχοι να *βελτιώνουν*, να προασπίζονται και να σέβονται τους ουσιαστικούς μηχανισμούς της δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου του λειτουργικού πολυκομματικού κοινοβουλευτικού συστήματος, να *εξασφαλίζουν την ύπαρξη ελεύθερων και πλουραλιστικών μέσων μαζικής επικοινωνίας και να καταπολεμούν την παραπληροφόρηση, τη χειραγώγηση των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό, να εξασφαλίζουν το κράτος δικαίου, δεδομένων μάλιστα των απειλών για τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ*, και να εγγυώνται την προστασία και την τήρηση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε *όλες τις μειονότητες και κοινότητες*.
- Μια άλλη προϋπόθεση είναι η ευθυγράμμιση με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης*

περιοριστικών μέτρων κατά της Ρωσίας, καθώς και με τις απαιτήσεις της Ένωσης όσον αφορά τις θεωρήσεις για τρίτες χώρες.

Μια άλλη προϋπόθεση είναι η Σερβία και το Κόσοβο να συμμετάσχουν εποικοδομητικά, **με σαφώς μετρήσιμη πρόοδο και απτά αποτελέσματα**, στην εξομάλυνση των σχέσεών τους **με σκοπό** την πλήρη **εφαρμογή** όλων των αντίστοιχων υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη συμφωνία για την πορεία προς την εξομάλυνση των σχέσεων και το παράρτημα εφαρμογής της, καθώς και από όλες τις προηγούμενες συμφωνίες διαλόγου, και να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις σχετικά με τη συνολική συμφωνία για την εξομάλυνση των σχέσεων.

2. Η Επιτροπή παρακολουθεί την εκπλήρωση των προϋποθέσεων που ορίζονται στην παράγραφο 1 πριν από την εκταμίευση των κονδυλίων, **συμπεριλαμβανομένης της προχρηματοδότησης**, προς τις δικαιούχους στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και καθ' όλη τη διάρκεια της στήριξης που παρέχεται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την πλέον πρόσφατη **έκθεση για το κράτος δικαίου και τη δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση, καθώς και τα σχετικά ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη τις σχετικές συστάσεις διεθνών οργανισμών, όπως το Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (ODIHR), το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Επιτροπή της Βενετίας του Συμβουλίου της Ευρώπης.** Η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει απόφαση, **βάσει σαφών και αντικειμενικών κριτηρίων**, με την οποία να καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, και **σε αντίστοιχες περιπτώσεις, δεν προβαίνει** σε αποδέσμευση των κονδυλίων που αναφέρονται στο άρθρο 21, ανεξάρτητα από την εκπλήρωση των όρων πληρωμής που αναφέρονται στο άρθρο 16 παράγραφος 3. **Η Επιτροπή δεν προβαίνει σε αποδέσμευση των κονδυλίων σε περιπτώσεις συνεχιζόμενης έλλειψης προόδου, σοβαρών ανεπαρκειών και οπισθοδρόμησης όσον αφορά το κράτος δικαίου και τις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η Επιτροπή καταρτίζει και δημοσιεύει σαφείς κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή των προϋποθέσεων για την αποδέσμευση της χρηματοδότησης. Η αξιολόγηση της Επιτροπής διαβιβάζεται ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Ενδέχεται να δοθεί η δυνατότητα στις δικαιούχους να**

διορθώσουν τις ελλείψεις προκειμένου να εκπληρώσουν τις προϋποθέσεις, επιτρέποντας στην Επιτροπή να αποδεσμεύσει τα κονδύλια κατόπιν θετικής αξιολόγησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Χρηματοδότηση και υλοποίηση

Άρθρο 6

Προϋπολογισμός

1. Οι πόροι προς διάθεση μέσω της διευκόλυνσης, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3, δεν υπερβαίνουν τα 6 000 000 000 EUR για την περίοδο από το 2024 έως το 2027.
2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση της διευκόλυνσης ανέρχεται σε 2 000 000 000 EUR για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2024 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027, εκ των οποίων:
 - α) 98,5 % υπό μορφή μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης προς τους δικαιούχους για την υλοποίηση των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων·
 - β) 1,5 % για δαπάνες που πραγματοποιούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 6.
3. Η στήριξη με τη μορφή δανείων είναι διαθέσιμη για ποσό έως 4 000 000 000 EUR για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2024 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027. Το ποσό αυτό δεν αποτελεί μέρος του ποσού για την εγγύηση εξωτερικής δράσης κατά την έννοια του άρθρου 31 παράγραφος 4 του κανονισμού αριθ. 2021/947.

Η ονοματολογία του προϋπολογισμού της διευκόλυνσης διαρθρώνεται σύμφωνα με τους ειδικούς στόχους της, ώστε να διασφαλίζεται πλήρης διαφάνεια και λογοδοσία έναντι της αρμόδιας για τον προϋπολογισμό αρχής.

Τα ποσά διατίθενται ετησίως από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή. Η ονοματολογία της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια αποτελείται από πρόσθετες θέσεις του προϋπολογισμού, οι οποίες αντιστοιχούν σε καθεμία από τις δικαιούχους δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

4. Η Επιτροπή καθορίζει το αρχικό ενδεικτικό ποσό της χρηματοδότησης, που είναι διαθέσιμο για κάθε δικαιούχο, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που εκτίθεται στο παράρτημα Ι, στην αντίστοιχη **κατ' εξουσιοδότηση πράξη** που αναφέρεται στο

άρθρο 15, υπολογιζόμενο με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία την ημέρα της έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 29. Τα ενδεικτικά ποσά μπορούν να αλλάξουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 21.

5. Σύμφωνα με το άρθρο 19, το ποσό των κονδυλίων που διατίθενται βάσει του πλαισίου επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF), που αναφέρεται στο άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529¹, ανέρχεται τουλάχιστον στο 50 % του συνολικού ποσού της παραγράφου 1. Η εν λόγω συνεισφορά περιλαμβάνει ολόκληρο το ποσό της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 στοιχείο α) του παρόντος άρθρου, μετά την αφαίρεση του ποσού των προβλέψεων.
6. Τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στοιχείο β) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τεχνική και διοικητική βοήθεια με σκοπό την υλοποίηση της διευκόλυνσης, όπως **η ανάπτυξη των τοπικών ικανοτήτων, η απόσπαση εμπειρογνομόνων στους αρμόδιους εθνικούς φορείς των δικαιούχων, οι εκτιμήσεις επιπτώσεων**, οι προπαρασκευαστικές ενέργειες, οι δραστηριότητες παρακολούθησης, δικλίδων ελέγχου, ελέγχου και αξιολόγησης, οι οποίες απαιτούνται για τη διαχείριση της διευκόλυνσης και την επίτευξη των στόχων της, ιδίως μελέτες, συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων, προγράμματα κατάρτισης, διαβουλεύσεις με τις αρχές των δικαιούχων, συνέδρια, διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, **συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών**, δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων πολυδεκτικής προβολής και εταιρικής επικοινωνίας για τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, στον βαθμό που αφορούν **αυστηρά** τους στόχους του παρόντος κανονισμού, δαπάνες για δίκτυα ΤΠ που επικεντρώνονται στην επεξεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών, εταιρικά εργαλεία τεχνολογίας πληροφοριών, καθώς και άλλες δαπάνες της έδρας και των αντιπροσωπειών της Ένωσης για τη διοικητική και συντονιστική στήριξη που απαιτείται για τη διευκόλυνση. Τέλος, οι δαπάνες μπορούν επίσης να καλύπτουν το κόστος άλλων υποστηρικτικών δραστηριοτήτων **για τη διαφάνεια**, όπως ο έλεγχος ποιότητας και η

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1529 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, για τη θέσπιση του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ) (ΕΕ L 330 της 20.9.2021).

παρακολούθηση έργων ή προγραμμάτων επιτόπου και το κόστος της παροχής συμβουλών από ομοτίμους και από εμπειρογνώμονες για την αξιολόγηση και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. **Όταν οι πόροι χρησιμοποιούνται για ελεγκτικούς σκοπούς, γνωστοποιείται και προλαμβάνεται η σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του ελέγχου που διενεργεί η οντότητα και άλλων δραστηριοτήτων της εν λόγω οντότητας στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, όπως η παροχή συμβουλών ή η διοικητική και συντονιστική στήριξη, ο έλεγχος ποιότητας και η παρακολούθηση έργων.**

Άρθρο 7

Υλοποίηση και μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Η διευκόλυνση υλοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, είτε υπό άμεση είτε υπό έμμεση διαχείριση με οποιαδήποτε από τις οντότητες που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.
2. Η ενωσιακή χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται σε οποιαδήποτε από τις μορφές που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, ιδίως χρηματοδοτική συνδρομή, επιχορηγήσεις, δημόσιες συμβάσεις και συνδυαστικές πράξεις.
3. Ανάλογα με την απαιτούμενη επιχειρησιακή και χρηματοδοτική ικανότητα, η εντεταλμένη οντότητα που υλοποιεί συνδυαστικές πράξεις μπορεί να είναι **ο Όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων** **■**, πολυμερή **ευρωπαϊκά** χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, ή διμερή ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως οι αναπτυξιακές τράπεζες **ή ο Όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας. ■**

Όπου είναι δυνατόν, μη ευρωπαϊκά πολυμερή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορούν να συμμετέχουν στη διευκόλυνση μέσω κοινών επιχειρήσεων με ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Τα κράτη μέλη, οι τρίτες χώρες, οι διεθνείς οργανισμοί, τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλες πηγές μπορούν να παρέχουν πρόσθετες χρηματοδοτικές συνεισφορές, μεταξύ άλλων για την υλοποίηση συνδυαστικών πράξεων στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Οι συνεισφορές αυτές αποτελούν εξωτερικά έσοδα για ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21

παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο ii) και στοιχεία δ) και ε) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.

Άρθρο 8

Κανόνες σχετικά με την επιλεξιμότητα προσώπων και οντοτήτων, την προέλευση των προμηθειών και των υλικών και τον περιορισμό στο πλαίσιο της διευκόλυνσης

1. Η συμμετοχή σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και χορήγησης επιχορηγήσεων για δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης είναι ανοικτή σε διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, καθώς και σε όλα τα φυσικά πρόσωπα που είναι υπήκοοι και στα νομικά πρόσωπα που είναι πράγματι εγκατεστημένα σε:
 - α) κράτη μέλη, δικαιούχους, συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και χώρες που καλύπτονται από το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947 και το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529·
 - β) **χώρες οι οποίες παρέχουν στις δικαιούχους επίπεδο στήριξης συγκρίσιμο με εκείνο που παρέχει η Ένωση, λαμβανομένου υπόψη του μεγέθους της οικονομίας τους, και για τις οποίες η Επιτροπή καθιερώνει αμοιβαία πρόσβαση σε εξωτερική βοήθεια στις δικαιούχους σύμφωνα με τη στρατηγική αυτονομία της Ένωσης.**
2. Η αμοιβαία πρόσβαση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο β) μπορεί να χορηγηθεί για περιορισμένη περίοδο τουλάχιστον ενός έτους, όταν μια χώρα παρέχει επιλεξιμότητα επί ίσοις όροις σε οντότητες από την Ένωση και από χώρες επιλέξιμες στο πλαίσιο της διευκόλυνσης.

Η Επιτροπή αποφασίζει σχετικά με την αμοιβαία πρόσβαση κατόπιν διαβούλευσης με την εκάστοτε δικαιούχο.
3. Όλες οι προμήθειες και τα υλικά που χρηματοδοτούνται και αποτελούν αντικείμενο προμήθειας στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης προέρχονται από οποιαδήποτε χώρα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) και β), εκτός εάν οι προμήθειες και τα υλικά δεν μπορούν να αποκτηθούν με εύλογους όρους από οποιαδήποτε από τις εν λόγω χώρες. **Στην περίπτωση αυτή, οι δημόσιες συμβάσεις συνάδουν με τους ισχύοντες κανονισμούς της Ένωσης σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια στις**

αλυσίδες εφοδιασμού. Επιπλέον, εφαρμόζονται οι κανόνες της παραγράφου 6 σχετικά με τους περιορισμούς.

4. Οι κανόνες επιλεξιμότητας του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται σε περιορισμούς όσον αφορά την ιθαγένεια για τα φυσικά πρόσωπα που απασχολούνται ή έχουν άλλως συνάψει νόμιμη σύμβαση με επιλέξιμο ανάδοχο ή, κατά περίπτωση, με επιλέξιμο υπεργολάβο, ούτε δημιουργούν για τα εν λόγω πρόσωπα περιορισμούς όσον αφορά την ιθαγένεια, εκτός εάν οι περιορισμοί βασίζονται στους κανόνες που προβλέπονται στην παράγραφο 6.
5. Για τις δράσεις που συγχρηματοδοτούνται από κοινού με μία οντότητα, ή υλοποιούνται υπό καθεστώς άμεσης διαχείρισης ή έμμεσης διαχείρισης με οντότητες που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, εφαρμόζονται επίσης οι κανόνες των εν λόγω οντοτήτων. Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη των περιορισμών που θεσπίζονται δυνάμει της παραγράφου 6, οι οποίοι αντικατοπτρίζονται δεόντως στις συμφωνίες που συνάπτονται με τις εν λόγω οντότητες.
6. Οι κανόνες επιλεξιμότητας και η προέλευση των προμηθειών και των υλικών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3, καθώς και η ιθαγένεια των φυσικών προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 4 μπορούν να περιορίζονται όσον αφορά την ιθαγένεια, τη γεωγραφική θέση ή τη φύση των νομικών οντοτήτων που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, καθώς και όσον αφορά τη γεωγραφική προέλευση των προμηθειών και των υλικών, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - α) όταν απαιτούνται τέτοιοι περιορισμοί λόγω της ειδικής φύσης και/ή των στόχων της δραστηριότητας ή της ειδικής διαδικασίας ανάθεσης και/ή όταν οι περιορισμοί αυτοί είναι αναγκαίοι για την αποτελεσματική υλοποίηση της δράσης·
 - β) όταν η δράση ή οι ειδικές διαδικασίες ανάθεσης θίγουν την ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, ιδίως όσον αφορά στρατηγικούς πόρους και συμφέροντα της Ένωσης, των κρατών μελών της ή οποιασδήποτε από τις δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας, της ανθεκτικότητας και της προστασίας της ακεραιότητας των ψηφιακών υποδομών (συμπεριλαμβανομένων των υποδομών του δικτύου 5G), των συστημάτων επικοινωνιών και πληροφοριών

και των σχετικών αλυσίδων εφοδιασμού, και όταν η δράση ή η διαδικασία ανάθεσης δεν συνάδει με τη στρατηγική για την οικονομική ασφάλεια, κατόπιν προηγούμενης έγκρισης από την ελεγκτική επιτροπή.

7. Οι υποβάλλοντες προσφορά και οι υποψήφιοι από μη επιλέξιμες χώρες είναι δυνατόν να θεωρηθούν επιλέξιμοι **μόνο σε αιτιολογημένες περιπτώσεις** επείγουσας ανάγκης ή όταν οι υπηρεσίες δεν είναι διαθέσιμες στις αγορές των οικείων χωρών ή εδαφών, ή σε άλλες δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις στις οποίες η εφαρμογή των κανόνων επιλεξιμότητας θα καθιστούσε την πραγματοποίηση μιας δράσης αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερή, **με πλήρη διαφάνεια και βάσει εύλογης αιτιολόγησης.**
- 7α. **Όσον αφορά τη λειτουργία των δημόσιων συμβάσεων και των ελέγχων των κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή διασφαλίζει, μέσω ετήσιων ελέγχων και δικλίδων ελέγχου, ότι το σύστημα παραμένει λειτουργικό. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ετήσια έκθεση σχετικά με τη λειτουργία αυτών των ελέγχων στη δικαιούχο.**
- 7β. **Εάν η αξιολόγηση από την Επιτροπή των δημόσιων συμβάσεων και των ελέγχων των κρατικών ενισχύσεων είναι θετική, τότε η αξιολόγηση αντικατοπτρίζεται στην εκτέλεση των κονδυλίων από τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας.**

Άρθρο 9

Συμφωνία-πλαίσιο

1. Η Επιτροπή συνάπτει **συμφωνία-πλαίσιο** με κάθε δικαιούχο για την υλοποίηση της διευκόλυνσης, στην οποία καθορίζονται **ειδικές ρυθμίσεις για τη διαχείριση, τις δικλίδες ελέγχου, την εποπτεία, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την υποβολή εκθέσεων και τον έλεγχο των κονδυλίων στο πλαίσιο** της διευκόλυνσης, **καθώς και για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διερεύνηση και την αντιμετώπιση παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς και συγκρούσεων συμφερόντων. Πριν από τη συμφωνία-πλαίσιο προηγείται δημόσια διαβούλευση και θετική αξιολόγηση από το αντίστοιχο εθνικό κοινοβούλιο.**
- 1α. **Οι επιτροπές παρακολούθησης συστήνονται σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση, ακολουθώντας τις βέλτιστες πρακτικές για την προετοιμασία προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, εκθέσεων προόδου, καθώς**

και την παρακολούθηση και αξιολόγηση έργων, μέτρων και δραστηριοτήτων.

2. Η *συμφωνία-πλαίσιο* συμπληρώνεται από δανειακές συμβάσεις σύμφωνα με το άρθρο 17, οι οποίες καθορίζουν ειδικές διατάξεις για τη διαχείριση και την εκτέλεση της χρηματοδότησης που παρέχεται με τη μορφή δανείων. ***Οι συμφωνίες-πλαίσια, συμπεριλαμβανομένης κάθε σχετικής τεκμηρίωσης, διαβιβάζονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ταυτόχρονα και χωρίς καθυστέρηση και δημοσιοποιούνται.***
3. Η χρηματοδότηση, *συμπεριλαμβανομένης της προχρηματοδότησης*, χορηγείται στις δικαιούχους μόνο μετά τη ***θετική αξιολόγηση από την Επιτροπή όσον αφορά την εκπλήρωση των προϋποθέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5*** και μετά την έναρξη ισχύος των αντίστοιχων *συμφωνιών-πλαισίων* και των εφαρμοστέων δανειακών συμβάσεων.
4. Η *συμφωνία-πλαίσιο* και οι δανειακές συμβάσεις που συνάπτονται με εκάστη των δικαιούχων, καθώς και οι συμφωνίες που συνάπτονται με πρόσωπα ή οντότητες που είναι αποδέκτες κονδυλίων της Ένωσης, διασφαλίζουν ότι τηρούνται οι υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 129 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.
5. Η *συμφωνία-πλαίσιο* περιλαμβάνει τις αναγκαίες λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με:
 - α) τη δέσμευση της δικαιούχου να σημειώσει ***αποφασιστική*** πρόοδο προς την κατεύθυνση ενός ***εύρωστου νομικού πλαισίου για την καταπολέμηση της απάτης και να θεσπίσει*** αποδοτικότερα και αποτελεσματικότερα συστήματα ελέγχου, ***συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων μηχανισμών και μέτρων για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς και συγκρούσεων συμφερόντων, καθώς και την αποφυγή, την αναφορά και την αντιμετώπιση τυχόν πρακτικών διαφθοράς, νεποτισμού, ευνοιοκρατίας ή αθέμιτης περιφερειακής ή τομεακής συγκέντρωσης της κατανομής ή χρήσης των πόρων ή να χρησιμοποιήσει*** και να ενισχύσει την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, ***του οργανωμένου εγκλήματος, της κατάχρησης δημόσιων κονδυλίων, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, της φοροαποφυγής, της φορολογικής απάτης ή της φοροδιαφυγής, και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που επηρεάζουν τα κονδύλια που παρέχονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης***

- β) τους κανόνες σχετικά με την αποδέσμευση, την παρακράτηση, τη μείωση και την ανακατανομή των κονδυλίων σύμφωνα με το άρθρο 21·
- γ) τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση, τις δικλίδες ελέγχου, την εποπτεία, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την υποβολή εκθέσεων και τον έλεγχο στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, καθώς και με τις επισκοπήσεις συστημάτων, τις έρευνες, τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης και τη συνεργασία·
- δ) τους κανόνες για την υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή σχετικά με το αν και με ποιον τρόπο τηρούνται οι όροι πληρωμής που αναφέρονται στο άρθρο 12, **μεταξύ άλλων με τη δυνατότητα εξέτασης της εκπλήρωσης των οροσίων και των στόχων που συνδέονται με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις·**
- ε) τους κανόνες σχετικά με τους φόρους, τους δασμούς και τις επιβαρύνσεις σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφοι 9 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947·
- εα) **την αναγνώριση των αρμοδιοτήτων της ελεγκτικής επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο XX και τις λεπτομέρειες της συνεργασίας των δικαιούχων με την εν λόγω επιτροπή·**
- στ) τα μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διερεύνηση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς και συγκρούσεων συμφερόντων, και την υποχρέωση άμεσης κοινοποίησης **στην ελεγκτική επιτροπή**, στην Επιτροπή, **στο Ελεγκτικό Συνέδριο** και στην OLAF **και, κατά περίπτωση, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία**, των εικαζόμενων ή πραγματικών περιπτώσεων παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων **και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που επηρεάζουν τα κονδύλια που παρέχονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης**, καθώς και της συνέχειας που δίνεται σε αυτές, **μεταξύ άλλων όταν αφορούν τον φορέα εκτέλεσης των κονδυλίων στο πλαίσιο της δανειακής σύμβασης·**
- ζ) τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 22 και 23, συμπεριλαμβανομένων των ακριβών κανόνων και του χρονοδιαγράμματος σχετικά με τη συλλογή δεδομένων από την δικαιούχο και με την πρόσβαση της Επιτροπής, της OLAF, **του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, και, κατά**

περίπτωση, της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στα δεδομένα αυτά, μεταξύ άλλων σχετικά και με πληροφορίες που κατέχει ο φορέας εκτέλεσης των κονδυλίων στο πλαίσιο της δανειακής σύμβασης·

- ζα) *τη διασφάλιση ότι στον ανεξάρτητο εξωτερικό ελεγκτή που διορίζει η ελεγκτική επιτροπή παρέχονται αναλόγου επιπέδου πρόσβαση σε πληροφορίες καθώς και εξουσία για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, όπως στην Επιτροπή και στο Ελεγκτικό Συνέδριο· το γεγονός ότι τα Δυτικά Βαλκάνια χρησιμοποιούν επίσης το σύστημα έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού και αναφέρουν στην Επιτροπή παρατυπίες σε σχέση με τη χρήση των κονδυλίων·*
- η) τη διαδικασία που διασφαλίζει ότι τα αιτήματα εκταμίευσης για τη δανειακή στήριξη δεν υπερβαίνουν το διαθέσιμο ποσό του δανείου, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 6 παράγραφος 3·
- θ) το δικαίωμα της Επιτροπής να μειώσει κατ' αναλογία τη στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και να ανακτήσει τυχόν ποσά που δαπανήθηκαν για την επίτευξη των στόχων της διευκόλυνσης ή να ζητήσει την πρόωρη αποπληρωμή του δανείου, σε περιπτώσεις παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης που δεν αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά από τη δικαιούχο, ή σοβαρής αθέτησης υποχρέωσης που απορρέει από τη *συμφωνία-πλαίσιο*·
- ι) τους κανόνες και τις λεπτομέρειες υποβολής εκθέσεων από τις δικαιούχους για την παρακολούθηση της υλοποίησης της διευκόλυνσης και την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 10

Μεταφορές στο επόμενο οικονομικό έτος, ετήσιες δόσεις, πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 12 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, οι μη χρησιμοποιηθείσες πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και πιστώσεις πληρωμών στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταφέρονται αυτόματα και μπορούν να δεσμεύονται και να χρησιμοποιούνται, αντίστοιχα, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του επόμενου οικονομικού έτους. Το ποσό που μεταφέρεται είναι το πρώτο που χρησιμοποιείται στο επόμενο οικονομικό έτος.

2. Η Επιτροπή **υποβάλλει στο** Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο **πληροφορίες σχετικά με** τις μεταφερόμενες πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων, **συμπεριλαμβανομένων των σχετικών ποσών**, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.
3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 σχετικά με την ανασύσταση των πιστώσεων, οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων που αντιστοιχούν στο ποσό των αποδεσμεύσεων λόγω μη εκτέλεσης, εν όλω ή εν μέρει, ενεργειών στο πλαίσιο της διευκόλυνσης ανασυστήνονται προς όφελος της γραμμής προϋπολογισμού από την οποία προέρχονται.
4. Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις για την ανάληψη ενεργειών των οποίων η υλοποίηση εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη μπορούν να κατανέμονται σε περισσότερα οικονομικά έτη με ετήσιες δόσεις, σύμφωνα με το άρθρο 112 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Θεματολόγια μεταρρυθμίσεων

Άρθρο 11

Υποβολή των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων

1. Για να λάβει στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, κάθε δικαιούχος υποβάλλει στην Επιτροπή θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων για τη διάρκεια ισχύος της διευκόλυνσης, με βάση το μέρος που αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις του τελευταίου προγράμματος οικονομικών μεταρρυθμίσεων και τις σχετικές κοινές κατευθύνσεις πολιτικής που συμφωνήθηκαν κατά τον οικονομικό και δημοσιονομικό διάλογο τον Μάιο του 2023, την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική του, κατά περίπτωση, την αναθεωρημένη μεθοδολογία διεύρυνσης, την πλέον πρόσφατη δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση και το οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για τα Δυτικά Βαλκάνια.
2. Στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων **παρέχεται ένα γενικό πλαίσιο για την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3**, καθορίζοντας τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να αναλάβει η δικαιούχος, καθώς και τομείς επενδύσεων,

για την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3. Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων περιλαμβάνουν μέτρα για την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων **και των επενδύσεων** μέσω μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής δέσμης μέτρων. Στους τομείς των «θεμελιωδών αρχών», συμπεριλαμβανομένου του κράτους δικαίου, της καταπολέμησης της διαφθοράς, **συμπεριλαμβανομένης της μείζονος διαφθοράς**, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ελευθερίας της έκφρασης, τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων απηχούν τις αξιολογήσεις της πλέον πρόσφατης δέσμης μέτρων για τη διεύρυνση **και της έκθεσης για το κράτος δικαίου, καθώς και των σχετικών διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΑΣΕ (ODIHR) και της Επιτροπής της Βενετίας και των σχετικών εκθέσεων και ψηφισμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων περιλαμβάνουν εκτίμηση των χρηματικών ποσών που χρειάζονται για την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, σύμφωνα με τους γενικούς και ειδικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3.**

3. Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων **καθορίζει συγκεκριμένους στόχους και ορόσημα εντός των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων για κάθε τομέα προτεραιότητας, όπως η ενεργειακή απόδοση, η υιοθέτηση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών, οι δικαστικές μεταρρυθμίσεις και τα μέτρα καταπολέμησης της διαφθοράς. Οι εν λόγω στόχοι είναι συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, εφικτοί, συναφείς και χρονικά προσδιορισμένοι, διευκολύνουν την αποτελεσματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της προόδου και** συνάδουν με το πλέον πρόσφατο πλαίσιο μακροοικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής που υποβάλλεται στην Επιτροπή στο πλαίσιο του οικονομικού και δημοσιονομικού διαλόγου με την ΕΕ.
4. Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων συνάδουν και στηρίζουν τις μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες που προσδιορίζονται στο πλαίσιο της πορείας προσχώρησης της δικαιούχου, καθώς και άλλα σχετικά έγγραφα, όπως η συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης, το εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα, η εθνικά καθορισμένη συνεισφορά στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού και η στόχευση για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 **το αργότερο.**

5. Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων τηρούν τις γενικές αρχές που ορίζονται στο άρθρο 4.
6. Η Επιτροπή καλεί τις δικαιούχους να υποβάλουν τα οικεία τους θεματολόγια μεταρρυθμίσεων εντός τριών μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού. ***Τα εθνικά προγράμματα οικονομικών μεταρρυθμίσεων και οι ετήσιες εκθέσεις προόδου της Επιτροπής χρησιμεύουν ως σημείο εκκίνησης. Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων των δικαιούχων αμέσως μόλις είναι διαθέσιμα.***
7. Σε περίπτωση ανακατανομής της στήριξης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, με αποτέλεσμα δικαιούχος να λαμβάνει πρόσθετη στήριξη, η Επιτροπή καλεί τη δικαιούχο να υποβάλει εντός τριμήνου αναθεωρημένο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων για την υπόλοιπη διάρκεια ισχύος της διευκόλυνσης. ***Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πριν λάβει οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με την ανακατανομή της χρηματοδοτικής στήριξης και καλεί τις δικαιούχους να υποβάλουν αναθεωρημένο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων.***

Άρθρο 12

Αρχές χρηματοδότησης στο πλαίσιο των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων

1. Η διευκόλυνση παρέχει κίνητρα για την υλοποίηση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων κάθε δικαιούχου, θέτοντας όρους πληρωμής για την αποδέσμευση των κονδυλίων. Οι εν λόγω όροι πληρωμής ισχύουν για τα κονδύλια του άρθρου 6 παράγραφος 2 στοιχείο α) και του άρθρου 6 παράγραφος 3 και λαμβάνουν τη μορφή ***μετρήσιμων*** ποιοτικών ή ποσοτικών σταδίων, ***και συνδέονται με την επίτευξη συγκεκριμένων οροσήμων και στόχων***. Τα στάδια αυτά αντικατοπτρίζουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις θεμελιώδεις αρχές της διαδικασίας διεύρυνσης, ***τις αξίες της Ένωσης***, το κράτος δικαίου, ***τη δικαιοσύνη και τα θεμελιώδη δικαιώματα***, που συνδέονται με την επίτευξη των διαφόρων στόχων της διευκόλυνσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 3, σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση ***και την έκθεση για το κράτος δικαίου***.

Η εκπλήρωση των όρων πληρωμής συνεπάγεται την πλήρη ή μερική αποδέσμευση των κονδυλίων, ανάλογα με τον βαθμό ολοκλήρωσής τους ***και την εκπλήρωση των προϋποθέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1.***

2. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση που εκτελείται μέσω του ταμείου που αναφέρεται στο άρθρο 19, η εκπλήρωση των όρων πληρωμής της παραγράφου 1 συνιστά προκαταρκτική επικύρωση. Τα κονδύλια καταβάλλονται αφού λάβουν αίτημα πληρωμής οι διαχειριστές του κοινού ταμείου που συστάθηκε στο πλαίσιο του WBIF για τη λήψη των συνεισφορών από χορηγούς.

Τα κονδύλια στο πλαίσιο της διευκόλυνσης δεν στηρίζουν δραστηριότητες ή μέτρα που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ακεραιότητα ή το θεσμικό πλαίσιο μιας δικαιούχου, σύμφωνα με τη συνταγματική της τάξη και τις σχετικές διεθνείς δεσμεύσεις της.

3. Η μακροοικονομική σταθερότητα, η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, η διαφάνεια και η εποπτεία του προϋπολογισμού αποτελούν γενικούς όρους πληρωμής που πρέπει να πληρούνται για κάθε αποδέσμευση κονδυλίων.

Άρθρο 13

Περιεχόμενο των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων

1. Στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων καθορίζονται ιδίως τα ακόλουθα στοιχεία, δεόντως αιτιολογημένα και τεκμηριωμένα:
- α) μέτρα που συνιστούν ***βασισόμενη στις ανάγκες***, συνεκτική, ολοκληρωμένη και επαρκώς ισορροπημένη απάντηση στους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3 ***με τη μορφή μετρήσιμων οροσήμων και στόχων***, συμπεριλαμβανομένων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, των επενδύσεων και των μέτρων για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις, κατά περίπτωση:
 - αα) ***μέτρα σχετικά με τη δικαιοσύνη, την καταπολέμηση της διαφθοράς, της απάτης και του οργανωμένου εγκλήματος, που καλύπτονται από τα διαπραγματευτικά κεφάλαια 23 και 24, τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και τον εσωτερικό έλεγχο, που καλύπτονται από το διαπραγματευτικό κεφάλαιο 32, καθώς και τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, που καλύπτονται από το διαπραγματευτικό κεφάλαιο 8.***
 - β) επεξήγηση του τρόπου με τον οποίο τα μέτρα συνάδουν με τις ***γενικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 4, καθώς και τις απαιτήσεις***, τις στρατηγικές, τα σχέδια και τα προγράμματα ***των άρθρων 4 και 11.***

- γ) επεξήγηση του βαθμού στον οποίο τα μέτρα αναμένεται να συμβάλλουν *ώστε να επιτευχθεί* **■** :
- i) η ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών, της χρηστής διακυβέρνησης, της δημόσιας διοίκησης και της ανάπτυξης ικανοτήτων, της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και της κοινωνίας των πολιτών·*
 - ii) η διεθνής δικαιοσύνη, οι σχέσεις καλής γειτονίας και η συμφιλίωση·*
 - iii) η αποκέντρωση και η τοπική ανάπτυξη·*
 - iv) οι στόχοι για το κλίμα, τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον, ιδίως μέσω της σύγκλισης με τα κλιματικά και περιβαλλοντικά πρότυπα της Ένωσης και της συμβατότητας με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»·*
 - v) η κοινωνική συνοχή, συμπεριλαμβανομένης της προόδου προς την κατεύθυνση των κοινωνικών και οικονομικών προτύπων της Ένωσης, η μείωση των ανισοτήτων, η ισότητα και η ένταξη των ευάλωτων ομάδων·*
 - vi) ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η καινοτομία, η εκπαίδευση, η κατάρτιση και η απασχόληση·*
 - vii) η ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και της προώθησης των δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών σύμφωνα με τα σχέδια δράσης της ΕΕ για θέματα φύλου και τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου και τις διεθνείς συμβάσεις·*
 - viii) η απαγόρευση των διακρίσεων, η ανεκτικότητα και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε όλες τις μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων και της κοινότητας ΛΟΑΤΙ·*
 - ix) η διασφάλιση της προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος·*
- δ) για τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις, *μια νομικά δεσμευτική* ενδεικτική *εκ των προτέρων κοστολόγηση, ένα μετρήσιμο* χρονοδιάγραμμα και οι

προβλεπόμενοι όροι πληρωμής για την αποδέσμευση των κονδυλίων υπό μορφή ποιοτικών και ποσοτικών σταδίων **με τη μορφή συγκεκριμένων οροσίων και στόχων** που πρέπει να υλοποιηθούν το αργότερο έως την 31η Αυγούστου 2027.

- ε) οι ρυθμίσεις για την αποτελεσματική παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και αξιολόγηση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων από τη δικαιούχο, **με την εφαρμογή μεθοδολογιών από τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας**, συμπεριλαμβανομένων **των προτεινόμενων μετρήσιμων ποιοτικών και ποσοτικών σταδίων, καθώς και** των σχετικών δεικτών που ορίζονται στην παράγραφο 2.
- στ) επεξήγηση του συστήματος της δικαιούχου **και των προγραμματισμένων μέτρων** για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς, **μείζονος διαφθοράς**, σύγκρουσης συμφερόντων, **του οργανωμένου εγκλήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες**, και για την επιβολή των κανόνων ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, **και των προτεινόμενων μέτρων για την αντιμετώπιση υφιστάμενων ανεπαρκειών κατά τα πρώτα έτη της εφαρμογής του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων**
- στα) **για την κατάρτιση και, κατά περίπτωση, την εφαρμογή των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων, περίληψη της διεξαχθείσας, σύμφωνα με το εθνικό νομικό πλαίσιο διαδικασίας, διαβούλευσης με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών κοινοβουλίων, των τοπικών και περιφερειακών αντιπροσωπευτικών φορέων και αρχών, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, και τον τρόπο με τον οποίο η συμβολή των εν λόγω ενδιαφερομένων μερών αντικατοπτρίζεται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων**
- στβ) **οι ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης από τη διευκόλυνση και από άλλα προγράμματα της Ένωσης ή από άλλους δωρητές, ιδίως η στήριξη που παρέχεται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529**.
- στγ) **πληροφορίες σχετικά με τις πραγματικές και τις προγραμματισμένες συνεισφορές από άλλους δωρητές**.

στδ) επεξήγηση του τρόπου με τον οποίον οι δικαιούχες θα διασφαλίσουν επαρκές επίπεδο προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης εφαρμόζοντας συγκρίσιμα πρότυπα όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 και σε άλλες σχετικές νομοθετικές πράξεις της Ένωσης·

στε) διατάξεις που διευκολύνουν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία μέσω της εύκολης πρόσβασης του κοινού σε πληροφορίες που σχετίζονται με την κατανομή των κονδυλίων της διευκόλυνσης·

ζ) κάθε άλλη σχετική πληροφορία.

2α. Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων βασίζονται σε αποτελέσματα και περιλαμβάνουν δείκτες για την αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3. Οι εν λόγω δείκτες βασίζονται σε διεθνώς συμφωνημένους δείκτες, καθώς και σε ήδη διαθέσιμους δείκτες που σχετίζονται με τις πολιτικές των δικαιούχων. Οι δείκτες είναι επίσης συναφείς, στο μέτρο του δυνατού, με τους βασικούς δείκτες επιδόσεων που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο αποτελεσμάτων του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ), στο πλαίσιο μέτρησης αποτελεσμάτων του ETBA+ και στο WBIF και περιλαμβάνουν επίσης δείκτες για τη διαβούλευση και τη διαφάνεια. Οι δείκτες ορίζονται ως ειδικοί, μετρήσιμοι, εφικτοί, συναφείς και χρονικά προσδιορισμένοι. Κάθε δείκτης προβλέπει ποσοτικά και ποιοτικά κατώτατα όρια προκειμένου να θεωρηθεί ότι οι όροι πληρωμής εκπληρώθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό.

2β. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού, προκειμένου να καθορίσει τους κοινούς δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο και για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της διευκόλυνσης προς την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων.

Άρθρο 14

Αξιολόγηση των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων από την Επιτροπή

1. Η Επιτροπή αξιολογεί τη συνάφεια, την πληρότητα και την καταλληλότητα του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων κάθε δικαιούχου ή, κατά περίπτωση, της τροποποίησης του οικείου θεματολογίου, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Κατά

τη διενέργεια της αξιολόγησής της, η Επιτροπή ενεργεί σε στενή συνεργασία με τη δικαιούχο και μπορεί να διατυπώνει παρατηρήσεις ή να ζητά πρόσθετες πληροφορίες **ή να απαιτεί από τη δικαιούχο να επανεξετάζει ή να τροποποιεί το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεών της.**

2. Κατά την αξιολόγηση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις σχετικές διαθέσιμες αναλυτικές πληροφορίες για τη δικαιούχο, την αιτιολόγηση και τα στοιχεία που παρέχει η δικαιούχος, όπως αναφέρονται στο άρθρο 13, καθώς και κάθε άλλη σχετική πληροφορία, όπως εκείνες που απαριθμούνται στο άρθρο 11.
3. Κατά την αξιολόγησή της, η Επιτροπή εξετάζει ιδίως τα ακόλουθα κριτήρια:
 - α) κατά πόσον το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων συνιστά **βασισόμενη στις ανάγκες**, κατάλληλη, ολοκληρωμένη, συνεκτική και επαρκώς ισορροπημένη απάντηση στους στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3·
 - αα) **κατά πόσον το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και τα μέτρα του συνάδουν με τις αρχές, τις στρατηγικές, τα σχέδια και τα προγράμματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 11·**
 - β) κατά πόσον μπορεί να αναμένεται ότι το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα επιταχύνει την πρόοδο προς τη γεφύρωση του κοινωνικοοικονομικού χάσματος μεταξύ της δικαιούχου και της Ένωσης και, ως εκ τούτου, θα ενισχύσει την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική τους ανάπτυξη, θα προαγάγει τη σύγκλιση προς τα πρότυπα της Ένωσης **και θα μειώσει τις ανισότητες και θα ενισχύσει την κοινωνική συνοχή·**
 - γ) κατά πόσον μπορεί να αναμένεται ότι το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα επιταχύνει τη μετάβαση των δικαιούχων σε βιώσιμες, κλιματικά ουδέτερες και ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή οικονομίες χωρίς αποκλεισμούς, βελτιώνοντας την περιφερειακή συνδεσιμότητα, σημειώνοντας πρόοδο στη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας, **μειώνοντας τις στρατηγικές εξαρτήσεις** και ενισχύοντας **την έρευνα και την καινοτομία, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση** και τις δεξιότητες, καθώς και την ευρύτερη αγορά εργασίας, **με ιδιαίτερη προσοχή στους νέους·**

- γα) *κατά πόσον τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων συνάδουν με τις αρχές της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και του «κανείς στο περιθώριο»·*
- γα) *κατά πόσον μπορεί να αναμένεται ότι με το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα προωθηθούν:*
- i) οι δημοκρατικοί θεσμοί, η χρηστή διακυβέρνηση, η δημόσια διοίκηση και η ανάπτυξη ικανοτήτων, η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και η κοινωνία των πολιτών·*
 - ii) η διεθνής δικαιοσύνη, οι σχέσεις καλής γειτονίας και η συμφιλίωση·*
 - iii) η αποκέντρωση και η τοπική ανάπτυξη·*
 - iv) η ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών και των κοριτσιών,*
 - v) η απαγόρευση των διακρίσεων, η ανεκτικότητα και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε όλες τις μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων και της κοινότητας ΛΟΑΤΙ·*
 - vi) η προστασία πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος·*
- δ) *κατά πόσον μπορεί να αναμένεται ότι το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα ενισχύσει περαιτέρω τις θεμελιώδεις αρχές της διαδικασίας διεύρυνσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο θ)·*
- ε) *κατά πόσον το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων **συνάδει με τις σχετικές** προϋποθέσεις και τους **σχετικούς** όρους πληρωμής·*
- στ) *κατά πόσον οι όροι πληρωμής που προτείνει η δικαιούχος είναι κατάλληλοι και φιλόδοξοι, σύμφωνοι με την αξιολόγηση από την πιο πρόσφατη δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση, καθώς και επαρκώς ουσιαστικοί και σαφείς ώστε να επιτρέπουν την αντίστοιχη αποδέσμευση κονδυλίων σε περίπτωση εκπλήρωσής τους και κατά πόσον οι προτεινόμενοι δείκτες υποβολής εκθέσεων είναι κατάλληλοι και επαρκείς για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην επίτευξη των συνολικών στόχων·*

ζ) κατά πόσον οι ρυθμίσεις που προτείνει η δικαιούχος αναμένεται να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις παρατυπίες, την απάτη, τη διαφθορά και τις συγκρούσεις συμφερόντων, **το οργανωμένο έγκλημα και τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, καθώς και να διερευνούν και να διώκουν αποτελεσματικά τα ποινικά αδικήματα που επηρεάζουν τα κονδύλια** στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, και να διασφαλίζουν ότι δεν συντρέχει διπλή χρηματοδότηση από τη διευκόλυνση και από άλλα προγράμματα της Ένωσης, **ιδίως στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1259**, ούτε από άλλους δωρητές·

ζα) **κατά πόσον οι ρυθμίσεις που προτείνει η δικαιούχος αναμένεται να διασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης εφαρμόζοντας συγκρίσιμα πρότυπα όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046·**

ζβ) **κατά πόσον το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων αντικατοπτρίζει αποτελεσματικά τη συμβολή των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών κοινοβουλίων, των τοπικών και περιφερειακών αντιπροσωπευτικών φορέων και αρχών, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.**

4. Κατά την αξιολόγηση των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων που υποβάλλουν οι δικαιούχοι, η Επιτροπή μπορεί να επικουρείται από **ανεξάρτητους** εμπειρογνώμονες.

4α. **Η Επιτροπή ζητεί από τη δικαιούχο να επανεξετάσει ή να τροποποιήσει το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεών της για την αντιμετώπιση των δυνητικών κινδύνων, στην περίπτωση που από το αποτέλεσμα της αξιολόγησής της προκύπτει ότι δεν πληρούνται ορισμένα ή όλα τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 3. Η αναθεώρηση αυτή θα ευθυγραμμίζεται με τη διαδικασία έγκρισης των διασυνοριακών προγραμμάτων στα οποία συμμετέχουν οι δικαιούχοι.**

Άρθρο 15

Κατ' εξουσιοδότηση πράξη σχετικά με συμπληρωματικές διατάξεις

1. Σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης **■** του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων που υπέβαλε η δικαιούχος, σύμφωνα με το άρθρο 14 ή, κατά περίπτωση, της

τροποποίησής του που υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 16, *ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη* σύμφωνα με το *άρθρο 26 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με διατάξεις που καθορίζουν τα θέματα που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου* ■ .

2. Η *κατ' εξουσιοδότηση πράξη περιγράφει τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις που πρέπει να εφαρμόσει η δικαιούχος, προσδιορίζει τους ειδικούς επενδυτικούς τομείς προς στήριξη και καθορίζει τους όρους* ■ *υπό τους οποίους καταβάλλονται οι πληρωμές στο πλαίσιο του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων του ενδεικτικού χρονοδιαγράμματος, καθώς και των οροσήμων και των στόχων που απαιτούνται για την εκταμίευση των ποσών που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α) και παράγραφος 2. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη χρησιμεύει ως σημαντικό μέσο για την καθοδήγηση των δράσεων της δικαιούχου προς την επίτευξη των στόχων που έχουν συμφωνηθεί και στη διασφάλιση της λογοδοσίας και της προόδου στη μεταρρυθμιστική διαδικασία.*
3. Η *κατ' εξουσιοδότηση πράξη* καθορίζει επίσης:
 - α) το ενδεικτικό ποσό των συνολικών κονδυλίων που διατίθενται στη δικαιούχο και τις προγραμματισμένες προς αποδέσμευση δόσεις, συμπεριλαμβανομένης της προχρηματοδότησης, διαρθρωμένες σύμφωνα με το άρθρο 13, αφού η δικαιούχος εκπληρώσει σε ικανοποιητικό βαθμό τους σχετικούς όρους πληρωμής υπό μορφή ποιοτικών και ποσοτικών σταδίων που προσδιορίζονται σε συνάρτηση με την εφαρμογή του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων·
 - β) την κατανομή της χρηματοδότησης ανά δόση μεταξύ δανειακής στήριξης και μη επιστρεπτέας στήριξης·
 - γ) την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να ολοκληρωθούν οι όροι της τελικής πληρωμής για τις μεταρρυθμίσεις·
 - δ) τις ρυθμίσεις και το χρονοδιάγραμμα παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και υλοποίησης του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, *ιδίως τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων των δικαιούχων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών*, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των μέτρων που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με το άρθρο 24·

- ε) τους δείκτες του άρθρου 13 παράγραφος 2 για την αξιολόγηση της προόδου προς την επίτευξη των γενικών και ειδικών στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3.
- εα) *την αξιολόγηση των προϋποθέσεων από την Επιτροπή που αναφέρονται στο άρθρο 5·*
- εβ) *τις ρυθμίσεις για τις μερικές πληρωμές, προσδιορίζοντας επακριβώς την αναλογία κάθε σχετικού όρου πληρωμής σε κάθε δόση που πρόκειται να αποδεσμευθεί·*
- εγ) *τον τρόπο αξιολόγησης της αναίρεσης των μέτρων ή της μη εκπλήρωσης των προϋποθέσεων μετά την ολοκλήρωση της διευκόλυνσης·*
- εδ) *την υποχρέωση της δικαιούχου να καταθέσει χρηματοοικονομική εγγύηση, αποδεκτή από τον υπόλογο της Επιτροπής, ύψους 5 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, η οποία είναι εκτελεστή κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, όταν αυτή εκτιμά ότι, μετά τη λήξη της περιόδου υλοποίησης της διευκόλυνσης, η δικαιούχος έχει αναιρέσει τουλάχιστον ένα μέτρο του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων.*

Άρθρο 16

Τροποποιήσεις των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων

1. Εάν η υλοποίηση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών όρων πληρωμής, δεν είναι πλέον εφικτή για τη δικαιούχο, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου, λόγω αντικειμενικών περιστάσεων, η δικαιούχος μπορεί να προτείνει τροποποίηση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων. Στην περίπτωση αυτή, η δικαιούχος μπορεί να υποβάλει αιτιολογημένο αίτημα στην Επιτροπή για τροποποίηση της *κατ' εξουσιοδότηση πράξης* του άρθρου 15 παράγραφος 1.
2. Η Επιτροπή μπορεί, *αφού ενημερώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο*, να τροποποιήσει την *κατ' εξουσιοδότηση πράξη*, ιδίως για να λάβει υπόψη τυχόν αλλαγή των διαθέσιμων ποσών σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 21.
3. Εάν κρίνει ότι οι λόγοι που επικαλείται η δικαιούχος δικαιολογούν τροποποίηση του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή αξιολογεί το τροποποιημένο θεματολόγιο σύμφωνα με το άρθρο 14 και μπορεί, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, να τροποποιήσει την *κατ' εξουσιοδότηση πράξη* του άρθρου 15 παράγραφος 1.

4. Στην τροποποίηση, η Επιτροπή μπορεί να δεχθεί παράταση των χρονοδιαγραμμάτων για τους όρους πληρωμής έως το 2028. Αυτό δεν θίγει την τελική προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 21 παράγραφος 8.

Άρθρο 17

Δανειακή σύμβαση, δανειοληπτικές και δανειοδοτικές πράξεις

1. Για τη χρηματοδότηση της στήριξης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης με τη μορφή δανείων, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται, εξ ονόματος της Ένωσης, να δανείζεται τα αναγκαία κεφάλαια από τις κεφαλαιαγορές ή από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σύμφωνα με το άρθρο 220α του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.
2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 220 παράγραφος 4 του δημοσιονομικού κανονισμού, οι εκταμιεύσεις του δανείου μπορούν να πραγματοποιούνται μέσω του WBIF για λογαριασμό της δικαιούχου. Τα ανακτηθέντα ποσά μεταφέρονται στη δικαιούχο.
3. Η Επιτροπή συνάπτει δανειακή σύμβαση με τη δικαιούχο. Η δανειακή σύμβαση καθορίζει το μέγιστο ποσό του δανείου, την περίοδο διαθεσιμότητας και τους λεπτομερείς όρους και προϋποθέσεις της στήριξης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης με τη μορφή δανείων. Τα δάνεια έχουν μέγιστη διάρκεια 40 ετών από την υπογραφή της δανειακής σύμβασης.

Επιπροσθέτως, και κατά παρέκκλιση από το άρθρο 220 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, η δανειακή σύμβαση περιλαμβάνει το ποσό της προχρηματοδότησης και τους κανόνες για την εκκαθάριση των προχρηματοδοτήσεων. **Η Επιτροπή διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, ταυτόχρονα, τα ακόλουθα στοιχεία:**

- α) το ποσό του δανείου σε EUR·**
- β) τη μέση ληκτότητα του δανείου·**
- γ) το σύστημα αποτίμησης και την περίοδο διαθεσιμότητας του δανείου·**
- δ) τον μέγιστο αριθμό δόσεων και ένα σαφές και ακριβές χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής.**

Επίσης, όσον αφορά την εκτέλεση των ποσών των δανείων μέσω του WBIF, η δανειακή σύμβαση:

- α) προβλέπει ότι η δικαιούχος εξουσιοδοτεί αμετάκλητα και ανεπιφύλακτα την Επιτροπή να καταβάλλει τις εκταμιεύσεις στον φορέα εκτέλεσης των κονδυλίων κατόπιν αιτήματός του και ότι η Επιτροπή, προβαίνοντας σε πληρωμή προς την εν λόγω οντότητα, απαλλάσσεται από τις υποχρεώσεις πληρωμής προς τη δικαιούχο·
- β) προβλέπει υποχρέωση της δικαιούχου να αναλαμβάνει τις δαπάνες εκτέλεσης και τυχόν οφειλόμενα τέλη σε σχέση με την εκτέλεση των κονδυλίων, σύμφωνα με τους όρους που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ της Επιτροπής και του φορέα εκτέλεσης των κονδυλίων.

3α. Η δανειακή σύμβαση διαβιβάζεται ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Άρθρο 18

Προβλέψεις

1. Σύμφωνα με το άρθρο 211 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, για τα δάνεια δυνάμει του παρόντος κανονισμού καθορίζεται συντελεστής προβλέψεων 9 %, μετά τη διάθεση τυχόν κονδυλίων που εμπίπτουν στο άρθρο 6 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού. Οι προβλέψεις συστήνονται από το κονδύλιο του άρθρου 6 παράγραφος 2 στοιχείο α).

Δημοσιονομικές δεσμεύσεις για τις προβλέψεις πραγματοποιούνται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 211 παράγραφος 2 τελευταίο εδάφιο του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, οι προβλέψεις καταβάλλονται σταδιακά και συστήνονται πλήρως το αργότερο κατά την πλήρη εκταμίευση των δανείων.
2. Οι προβλέψεις καταβάλλονται στο κοινό ταμείο προβλέψεων **μέσω ειδικής γραμμής του προϋπολογισμού**. Μπορούν επίσης να καλύπτουν δάνεια για μακροοικονομική συνδρομή σύμφωνα με το άρθρο 31 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947. Ο συντελεστής προβλέψεων επανεξετάζεται τουλάχιστον **μία φορά ετησίως** από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.
3. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 26 για την τροποποίηση του συντελεστή προβλέψεων, εφαρμόζοντας τα κριτήρια του άρθρου 211 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ,

Ευρατόμ) 2018/1046. *Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με το αποτέλεσμα της επανεξέτασης.*

Άρθρο 19

Υλοποίηση επενδυτικών έργων και προγραμμάτων βάσει του πλαισίου επενδύσεων για τα
Δυτικά Βαλκάνια

1. Προκειμένου να αξιοποιηθεί η μόχλευση της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ για την προσέλκυση πρόσθετων επενδύσεων, οι επενδύσεις σε υποδομές που στηρίζουν τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων υλοποιούνται μέσω του WBIF.
2. Η *κατ' εξουσιοδότηση πράξη* που αναφέρεται στο άρθρο 15 καθορίζει το ποσό των κονδυλίων που διατίθενται για χρήση στο πλαίσιο του WBIF.
3. Η Επιτροπή υποβάλλει τις σχετικές προτάσεις επενδυτικών έργων ή προγραμμάτων προς γνωμοδότηση από το επιχειρησιακό συμβούλιο του WBIF που αναφέρεται στο άρθρο 35 παράγραφος 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947 μετά την έκδοση της απόφασης που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 3 του παρόντος κανονισμού.
4. Τουλάχιστον το 37 % της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης που διοχετεύεται μέσω του WBIF προορίζεται για κλιματικούς στόχους *και υπολογίζεται σύμφωνα με το παράρτημα VI του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*¹.
5. Η χρηματοδότηση στο πλαίσιο της διευκόλυνσης που παρέχεται από το χρηματοδοτικό κονδύλιο που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο α), μετά την αφαίρεση του ποσού των προβλέψεων, υλοποιείται με έμμεση διαχείριση, λαμβανομένης υπόψη σειράς επενδύσεων, και παρέχεται σταδιακά μέσω συνεισφορών που καταβάλλονται στο κοινό ταμείο που συστάθηκε στο πλαίσιο του WBIF για την λήψη των συνεισφορών των χορηγών.
6. Η χρηματοδότηση αυτή διατίθεται για επενδύσεις που υποστηρίζονται από το κοινό ταμείο μόνον αφού εκδοθεί η απόφαση που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 3.

¹ *Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17)*

7. Η χρηματοδότηση στο πλαίσιο της διευκόλυνσης που παρέχεται από τα δάνεια όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 5 διατίθεται μέσω του WBIF στο πλαίσιο της δανειακής σύμβασης μεταξύ της Επιτροπής και των δικαιούχων σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2. Οι διαχειριστές των κονδυλίων του κοινού ταμείου που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 μπορούν να υποβάλλουν στην Επιτροπή, για όλες τις δανειακές συμβάσεις συνολικά, δώδεκα αιτήματα εκταμίευσης ετησίως κατ' ανώτατο όριο. Τα επενδυτικά έργα και προγράμματα μπορούν να λαμβάνουν στήριξη από δύο πηγές χρηματοδότησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1, καθώς και από άλλα προγράμματα και μέσα της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η στήριξη αυτή από διαφορετικές πηγές, προγράμματα και μέσα παρέχει προσθετικότητα και δεν καλύπτει το ίδιο κόστος. ***Για κάθε επενδυτικό έργο ή πρόγραμμα, η Επιτροπή παρέχει στο επιχειρησιακό συμβούλιο του WBIF λεπτομερή αξιολόγηση της προστιθέμενης αξίας και της προσθετικότητας, των συνεργειών και της συμπληρωματικότητάς του με άλλα προγράμματα της Ένωσης, ιδίως της στήριξης που παρέχεται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529, καθώς και των ρυθμίσεων που έχουν ληφθεί για να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη της συνδρομής και η διπλή χρηματοδότηση.***

Άρθρο 20

Προχρηματοδότηση

1. Μετά την υποβολή του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων στην Επιτροπή, η δικαιούχος μπορεί να ζητήσει την αποδέσμευση προχρηματοδότησης ύψους έως 7 % του συνολικού ποσού που προβλέπεται στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4.

Δεν διατίθεται προχρηματοδότηση σε περίπτωση ανεπαρκειών στο σύστημα ελέγχου των δικαιούχων που αντιμετωπίζονται με ειδικά μέτρα στο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων, όπως περιγράφεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο στ).

2. Η Επιτροπή μπορεί να αποδεσμεύει τη ζητούμενη προχρηματοδότηση μετά την έκδοση της ***κατ' εξουσιοδότηση πράξης*** που αναφέρεται στο άρθρο 15 και την έναρξη ισχύος της ***συμφωνίας-πλαίσιου*** και της αναφερόμενης δανειακής συμφωνίας. Τα κονδύλια αποδεσμεύονται σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο και με την επιφύλαξη της τήρησης των προϋποθέσεων που

προβλέπονται στο άρθρο 5, *οι οποίες αξιολογούνται ρητά από την Επιτροπή πριν από την κατ' εξουσιοδότηση πράξη.*

3. Η Επιτροπή αποφασίζει σχετικά με το χρονοδιάγραμμα εκταμίευσης της προχρηματοδότησης, η οποία μπορεί να εκταμιευθεί σε μία ή περισσότερες δόσεις.

Άρθρο 21

Αξιολόγηση της εκπλήρωσης των όρων πληρωμής, παρακράτηση, μείωση και ανακατανομή κονδυλίων, κανόνες για τις πληρωμές

1. Δύο φορές ετησίως, η δικαιούχος υποβάλλει δεόντως αιτιολογημένο αίτημα για την αποδέσμευση κονδυλίων όσον αφορά τους όρους πληρωμής που έχουν εκπληρωθεί σε σχέση με τα ποσοτικά και ποιοτικά στάδια.
2. Η Επιτροπή **καταρτίζει, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, κατευθυντήριες γραμμές για να αξιολογεί** κατά πόσον η δικαιούχος έχει εκπληρώσει σε ικανοποιητικό βαθμό τους όρους πληρωμής που καθορίζονται στην **κατ' εξουσιοδότηση πράξη** που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 **βάσει των πληροφοριών που λαμβάνονται από τη δικαιούχο και, εάν υπάρχουν, οποιωνδήποτε σχετικών δεδομένων που υποβάλλουν οι αρχές των κρατών μελών, η OLAF και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.** Η ικανοποιητική εκπλήρωση των εν λόγω όρων πληρωμής προϋποθέτει ότι η δικαιούχος δεν έχει αναιρέσει τα μέτρα που σχετίζονται με τις ίδιες μεταρρυθμίσεις τις οποίες η δικαιούχος είχε εκπληρώσει σε ικανοποιητικό βαθμό βάσει προγενέστερων αποφάσεων. Η Επιτροπή μπορεί να επικουρείται από εμπειρογνώμονες.
3. Όταν η Επιτροπή αξιολογεί θετικά την ικανοποιητική εκπλήρωση όλων των εφαρμοστέων όρων, εκδίδει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, απόφαση που επιτρέπει την αποδέσμευση των κονδυλίων που αντιστοιχούν σε αυτούς τους όρους. **Η Επιτροπή κοινοποιεί την αξιολόγησή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο και διαβουλεύεται μαζί τους πριν από την έκδοση της απόφασής της.** Η εν λόγω απόφαση καθορίζει, σύμφωνα με τον διαχωρισμό που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 4, το ποσό των κονδυλίων που θα διατεθεί ως χρηματοδοτική συνδρομή και θα διοχετευθεί απευθείας στον εθνικό προϋπολογισμό, και το ποσό που θα διατεθεί μέσω του WBIF. Όσον αφορά τα εν λόγω ποσά, η απόφαση συνιστά τον όρο που αναφέρεται στο άρθρο 12 για το ποσό των κονδυλίων που πρέπει να διατεθεί ως χρηματοδοτική συνδρομή και να διοχετευθεί απευθείας στον εθνικό

προϋπολογισμό και την προκαταρκτική επικύρωση που αναφέρεται στο άρθρο 12 για το ποσό που πρέπει να διατεθεί μέσω του WBIF.

4. Όταν η Επιτροπή αξιολογεί αρνητικά την εκπλήρωση οποιωνδήποτε όρων βάσει του ενδεικτικού χρονοδιαγράμματος, τα προς αποδέσμευση κονδύλια που αντιστοιχούν σε αυτούς τους όρους παρακρατούνται. **Η Επιτροπή κοινοποιεί την αξιολόγησή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο πριν από την έκδοση της απόφασής της.** Τα παρακρατηθέντα ποσά μπορούν να αποδεσμευτούν μόνον αν η δικαιούχος αιτιολογήσει δεόντως, στο πλαίσιο μεταγενέστερου αιτήματος αποδέσμευσης κονδυλίων, ότι έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει την ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών όρων.
5. Εάν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η δικαιούχος δεν έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα εντός δωδεκαμήνου από την αρχική αρνητική αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 6, η Επιτροπή μειώνει το ποσό της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης και του δανείου αναλογικά ως προς το μέρος που αντιστοιχεί στους σχετικούς όρους πληρωμής. Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής, ισχύει προθεσμία 24 μηνών, η οποία τρέχει από την αρχική αρνητική αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 6. Η δικαιούχος μπορεί να υποβάλλει τις παρατηρήσεις της εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση σε αυτή των συμπερασμάτων της Επιτροπής.
6. Ποσά που αντιστοιχούν σε όρους πληρωμής που δεν έχουν εκπληρωθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2028 δεν οφείλονται στους δικαιούχους και αποδεσμεύονται ή ακυρώνονται από το διαθέσιμο ποσό της δανειακής στήριξης, κατά περίπτωση.
7. Η Επιτροπή μπορεί να μειώσει το ποσό της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, μεταξύ άλλων με συμψηφισμό σύμφωνα με το άρθρο 102 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, ή το ποσό του δανείου, σε περίπτωση διαπιστωμένων περιπτώσεων ή σοβαρών υπονοιών για παρατυπίες, απάτη, διαφθορά και συγκρούσεις συμφερόντων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης που δεν έχουν αντιμετωπιστεί από τη δικαιούχο, ή σε περίπτωση σοβαρής αθέτησης υποχρέωσης που απορρέει από τις **συμφωνίες-πλαίσια** ή από τις δανειακές συμβάσεις, μεταξύ άλλων βάσει των πληροφοριών που παρέχει η OLAF, **το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο ή οι εκθέσεις της ελεγκτικής επιτροπής που αναφέρονται στο άρθρο 22α. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώνονται για τις αποφάσεις αυτές.**

8. Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να ανακατανείμει οποιοδήποτε ποσό μειώνεται βάσει της παραγράφου 6 ή 7 μεταξύ άλλων δικαιούχων της διευκόλυνσης, τροποποιώντας *την κατ' εξουσιοδότηση πράξη που αναφέρεται* στο άρθρο 15 παράγραφος 1. ***Η Επιτροπή διαβιβάζει την αξιολόγησή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο πριν λάβει οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με την ανακατανομή της χρηματοδοτικής στήριξης. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί τη μεθοδολογία που καθορίζεται στο παράρτημα και λαμβάνει υπόψη την απορροφητικότητα των δικαιούχων για την ανακατανομή της εν λόγω χρηματοδοτικής στήριξης, με βάση σαφή και διαφανή κριτήρια. Η Επιτροπή παρέχει επίσης τεχνική συνδρομή για την αντιμετώπιση της έλλειψης απορροφητικότητας στις δικαιούχους.***
9. Όσον αφορά το μέρος της χρηματοδότησης της διευκόλυνσης που καταβάλλεται ως χρηματοδοτική συνδρομή και διοχετεύεται απευθείας στους εθνικούς προϋπολογισμούς των δικαιούχων, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 116 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046, η προθεσμία πληρωμής που αναφέρεται στο άρθρο 116 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 αρχίζει να τρέχει από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία εγκρίνεται η εκταμίευση στη δικαιούχο σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.
10. Το άρθρο 116 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 δεν εφαρμόζεται στις πληρωμές που καταβάλλονται ως χρηματοδοτική συνδρομή και διοχετεύονται απευθείας στους εθνικούς προϋπολογισμούς των δικαιούχων δυνάμει του παρόντος άρθρου και του άρθρου 22 του παρόντος κανονισμού.
11. Η πληρωμή των κονδυλίων στο πλαίσιο της παρούσας διευκόλυνσης εξαρτάται από τη διαθέσιμη χρηματοδότηση ***και σύμφωνα με την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού***. Τα κονδύλια καταβάλλονται σε δόσεις. Κάθε δόση μπορεί να καταβάλλεται σε ένα ή περισσότερα τμήματα.
12. Το ποσό που διατίθεται ως χρηματοδοτική συνδρομή και διοχετεύεται απευθείας στον εθνικό προϋπολογισμό, καταβάλλεται μετά την έκδοση της απόφασης που αναφέρεται στην παράγραφο 3 σύμφωνα με τη δανειακή σύμβαση.
13. Η καταβολή οποιουδήποτε ποσού της στήριξης με μορφή δανείου, είτε διοχετεύεται απευθείας στον εθνικό προϋπολογισμό είτε μέσω του WBIF, προϋποθέτει υποβολή

από τη δικαιούχο αιτήματος πληρωμής με τη μορφή που ορίζεται στη δανειακή σύμβαση.

14. Το ποσό που διατίθεται μέσω του WBIF καταβάλλεται μετά την έκδοση της απόφασης που αναφέρεται στην παράγραφο 3, κατόπιν του αιτήματος πληρωμής που αναφέρεται στην παράγραφο 13 και αφού λάβουν αίτημα πληρωμής οι διαχειριστές των κονδυλίων του κοινού ταμείου που συστάθηκε στο πλαίσιο του WBIF για τη λήψη συνεισφορών από χορηγούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Άρθρο 22

Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

1. Κατά την υλοποίηση της διευκόλυνσης, η Επιτροπή και οι δικαιούχοι λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και τους ειδικούς όρους υπό τους οποίους θα λειτουργεί η διευκόλυνση, τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 και τους όρους που καθορίζονται στις ειδικές **συμφωνίες-πλαίσια**, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, συγκρούσεων συμφερόντων και παρατυπιών, **καθώς και τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων που επηρεάζουν τα κονδύλια που παρέχονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης**. Οι δικαιούχοι δεσμεύονται ότι **θα συστήσουν ισχυρό νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της απάτης μέσω του ποινικού δικαίου, ότι θα εφαρμόσουν** αποτελεσματικά και αποδοτικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου και ότι θα μεριμνούν ώστε αχρεωστήτως καταβληθέντα ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντα ποσά να μπορούν να ανακτηθούν. **Οι δικαιούχοι δεσμεύονται επίσης να διασφαλίσουν ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα διεκπεραιώνουν, χωρίς καθυστέρηση, αιτήματα αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής και αιτήματα έκδοσης που υποβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και αφορούν ποινικά αδικήματα τα οποία επηρεάζουν τα κονδύλια που παρέχονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης**.

2. Η *συμφωνία-πλαίσιο* προβλέπει τις ακόλουθες υποχρεώσεις της δικαιούχου:
- α) να ελέγχει τακτικά ότι η παρεχόμενη χρηματοδότηση χρησιμοποιήθηκε σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και παρατυπιών·
 - αα) να προστατεύει τους πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος·*
 - β) να λαμβάνει ενδεδειγμένα μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και παρατυπιών, **καθώς και για τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων** που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, για **τον εντοπισμό και** την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και για την κίνηση δικαστικών διαδικασιών με σκοπό την ανάκτηση μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων, μεταξύ άλλων σε σχέση με οποιοδήποτε μέτρο ελήφθη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδυτικών έργων ή προγραμμάτων στο πλαίσιο των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων, **και να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για τη διεκπεραίωση αιτημάτων αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών όσον αφορά ποινικά αδικήματα που επηρεάζουν τα κονδύλια στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, χωρίς καθυστέρηση· να προβλέπει την υποχρέωση, κατά περίπτωση, των αρμόδιων εθνικών αρχών να αναφέρουν στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κάθε αξιόποινη συμπεριφορά η οποία επηρεάζει τα κονδύλια στο πλαίσιο της διευκόλυνσης·**
 - γ) για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ιδίως για τους ελέγχους της χρήσης των κονδυλίων σε σχέση με την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων των θεματολογίων, να διασφαλίζει τη συλλογή επαρκών δεδομένων, και την πρόσβαση σ' αυτά, **σύμφωνα με τις αρχές προστασίας των δεδομένων της Ένωσης και τους ισχύοντες κανόνες προστασίας των δεδομένων**, σχετικά με τα πρόσωπα και τις οντότητες που λαμβάνουν χρηματοδότηση, **συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τον πραγματικό δικαιούχο**, για την υλοποίηση των μέτρων του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου III·

- δ) να εξουσιοδοτήσει ρητά την Επιτροπή, την OLAF, το Ελεγκτικό Συνέδριο και, κατά περίπτωση, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία να ασκούν τα δικαιώματά τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 129 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046.
- δα) να εισάγει όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με την υλοποίηση του έργου, ιδίως όσον αφορά τις επιδόσεις, τη δημοσιονομική εκτέλεση και τους τελικούς αποδέκτες, σε διαλειτουργικό σύστημα πληροφοριών που παρέχει η Επιτροπή·
- δβ) να συνοδεύεται το αίτημα πληρωμής από:
- i) διαχειριστική δήλωση ότι πληρούνται οι σχετικοί όροι πληρωμής με τη στήριξη των κονδυλίων, ότι οι πληροφορίες που υποβάλλονται με το αίτημα πληρωμής είναι πλήρεις, ακριβείς και αξιόπιστες και ότι τα συστήματα ελέγχου που εφαρμόζονται παρέχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ότι η διαχείριση των κονδυλίων πραγματοποιήθηκε ή πρόκειται να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με όλους τους ισχύοντες κανόνες·
 - ii) κατάλογο όλων των μέτρων για την εφαρμογή της διευκόλυνσης, ο οποίος περιλαμβάνει περιγραφή των μέτρων με το συνολικό ποσό πρόσθετης εθνικής χρηματοδότησης, κατά περίπτωση, των εν λόγω μέτρων και έργων και προσδιορίζει το ποσό των κονδυλίων που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και άλλων ταμείων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που μεταφέρθηκαν από άλλα προγράμματα της Ένωσης·
 - iii) σύνοψη των λογιστικών ελέγχων που διενεργήθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των αδυναμιών που εντοπίστηκαν και των διορθωτικών μέτρων που ελήφθησαν·
- δγ) για τους σκοπούς του λογιστικού ελέγχου, άλλου ελέγχου και της απαλλαγής:
- θ) να διατηρεί και να εξασφαλίζει την πρόσβαση των αρμόδιων αρχών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της αρμόδιας για την απαλλαγή αρχής, σε:
- λεπτομερή αρχεία σχετικά με τα μέτρα εφαρμογής που έχουν ληφθεί, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για εθνικές διαδικασίες και συμβάσεις ανάθεσης με διαμεσολαβητές και αποδέκτες, με αναφορά,

κατά περίπτωση, του συνολικού ποσού τυχόν εθνικής συγχρηματοδότησης, άλλων εθνικών συνεισφορών ή άλλων συνεισφορών στο πλαίσιο της διευκόλυνσης ή άλλων ταμείων της Ένωσης· και

– στοιχεία που παρουσιάζουν τη συσχέτιση μεταξύ των επιχορηγήσεων, της μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης ή των δανείων που έχουν ληφθεί και των δαπανών που καταβάλλονται για την επίτευξη των δεικτών.

3. Η *συμφωνία-πλαίσιο* προβλέπει επίσης το δικαίωμα της Επιτροπής να μειώσει κατ' αναλογία τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και να ανακτήσει τυχόν ποσά που δαπανήθηκαν για την επίτευξη των στόχων της διευκόλυνσης ή να ζητήσει την πρόωρη αποπληρωμή του δανείου, σε περιπτώσεις παρατυπιών, απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης που δεν αντιμετωπίστηκαν από την δικαιούχο, ή σοβαρής αθέτησης υποχρέωσης που απορρέει από τις εν λόγω συμφωνίες. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί και να μειωθεί ή το ποσό που πρέπει να αποπληρωθεί πρόωρα, η Επιτροπή τηρεί την αρχή της αναλογικότητας και λαμβάνει υπόψη τη σοβαρότητα της παρατυπίας, της απάτης, της διαφθοράς ή της σύγκρουσης συμφερόντων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης ή της αθέτησης υποχρέωσης. Η δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της πριν από την πραγματοποίηση της μείωσης ή πριν ζητηθεί η πρόωρη αποπληρωμή.
4. Τα πρόσωπα και οι οντότητες που εκτελούν κονδύλια στο πλαίσιο της διευκόλυνσης αναφέρουν αμελλητί στην Επιτροπή και στην OLAF κάθε ύποπτο κρούσμα απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων, παρατυπιών **και κακοδιοίκησης** σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, **μέσω ενός ειδικού ψηφιακού εργαλείου που διαθέτει τις σχετικές διασφαλίσεις για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.**
- 4α. **Η μηνιαία επικαιροποίηση των τελικών αποδεκτών κονδυλίων από τη διευκόλυνση πραγματοποιείται σε δημόσια προσβάσιμη ενιαία δικτυακή πύλη σύμφωνα με την αρχή που ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 7. Η Επιτροπή**

παρέχει στις δικαιούχους μια πλατφόρμα για τη δημοσίευση αυτών των πληροφοριών και τη διάθεση των πληροφοριών σε διαδραστικό χάρτη.

Άρθρο 22α

Ελεγκτική επιτροπή

- 1. Η Επιτροπή συγκροτεί ελεγκτική επιτροπή πριν από την υποβολή του πρώτου αιτήματος πληρωμής από τις δικαιούχους.*
- 2. Η ελεγκτική επιτροπή απαρτίζεται από ανεξάρτητα μέλη που διορίζει η Επιτροπή. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει εκπροσώπους των κρατών μελών και άλλους δωρητές να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες της ελεγκτικής επιτροπής.*
- 3. Τουλάχιστον το ένα πέμπτο της ελεγκτικής επιτροπής απαρτίζεται από υπηκόους των δικαιούχων, υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν αποδεδειγμένη υψηλή επαγγελματική επάρκεια και ακεραιότητα και δεν έχουν καμία προσωπική ή επαγγελματική σχέση με τις αρχές ή τους αξιωματούχους των δικαιούχων, καθώς και από τεκμηριωμένα ανεξάρτητους διεθνείς εμπειρογνώμονες με αποδεδειγμένη πείρα όσον αφορά την κατανόηση της οικονομίας και του πολιτικού συστήματος των δικαιούχων.*
- 4. Η ελεγκτική επιτροπή ασκεί τα καθήκοντά της με πλήρη αντικειμενικότητα και λειτουργεί σύμφωνα με τις βέλτιστες εφαρμοστέες διεθνείς πρακτικές και πρότυπα. Ενεργεί με την επιφύλαξη των εξουσιών της Επιτροπής, της OLAF, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και, κατά περίπτωση, της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.*
- 5. Η ελεγκτική επιτροπή διορίζει ανεξάρτητο εξωτερικό ελεγκτή ο οποίος εκπονεί ετήσια δήλωση αξιοπιστίας όσον αφορά τις δηλώσεις των αρχών των δικαιούχων που συνοδεύουν το αίτημα πληρωμής. Εγκρίνει επίσης το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του ανεξάρτητου εξωτερικού ελεγκτή.*
- 6. Η ελεγκτική επιτροπή αποφασίζει σχετικά με συστάσεις προς την Επιτροπή και τις αρχές των δικαιούχων όσον αφορά τα ποσά που πρέπει να ανακτηθούν μετά τα πορίσματα του ανεξάρτητου εξωτερικού ελεγκτή, και ενημερώνει την Επιτροπή και τις αρχές των δικαιούχων για τις συστάσεις αυτές.*
- 7. Η ελεγκτική επιτροπή διασφαλίζει τον τακτικό διάλογο και τη συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και με τα ανώτατα όργανα ελέγχου των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.*

8. *Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, η ελεγκτική επιτροπή, τα μέλη και το προσωπικό της δεν ζητούν ούτε δέχονται εντολές από τις κυβερνήσεις των δικαιούχων ή από οποιοδήποτε θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό. Ισχύουν ισχυρές εγγυήσεις ανεξαρτησίας για την επιλογή του προσωπικού, της διοίκησης και του προϋπολογισμού της.*
9. *Η ελεγκτική επιτροπή επικουρεί την Επιτροπή στην καταπολέμηση της κακοδιαχείρισης της ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και, ιδίως, της απάτης, της διαφθοράς, των συγκρούσεων συμφερόντων και των παρατυπιών σε σχέση με τυχόν ποσά που δαπανώνται για την επίτευξη των στόχων της διευκόλυνσης.*
10. *Για τον σκοπό αυτόν, η ελεγκτική επιτροπή υποβάλλει τακτικά έκθεση στην Επιτροπή και στις σχετικές επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και διαβιβάζει στην Επιτροπή αμελλητί κάθε πληροφορία που περιέρχεται στην κατοχή ή στη γνώση της όσον αφορά εντοπισθείσες περιπτώσεις ή σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την κακοδιαχείριση της δημόσιας χρηματοδότησης σε σχέση με ποσά που δαπανώνται για την επίτευξη των στόχων της διευκόλυνσης, συμπεριλαμβανομένων των επιδόσεών της. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1939, η ελεγκτική επιτροπή αναφέρει στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία κάθε αξιόποινη συμπεριφορά για την οποία η τελευταία θα μπορούσε να ασκήσει την αρμοδιότητά της. Επιπλέον, η ελεγκτική επιτροπή εκδίδει συστάσεις προς τις δικαιούχους σχετικά με όλες τις περιπτώσεις στις οποίες, κατά την άποψή της, οι αρμόδιες αρχές των δικαιούχων δεν έχουν λάβει μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και παρατυπιών που έχουν επηρεάσει ή απειλούν σοβαρά να επηρεάσουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των δαπανών που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες εντοπίζει αδυναμίες που επηρεάζουν τον σχεδιασμό και τη λειτουργία του συστήματος ελέγχου που εφαρμόζουν οι αρχές των δικαιούχων. Οι δικαιούχοι εφαρμόζουν αυτές τις συστάσεις ή παραθέτουν τους λόγους για τους οποίους δεν το έπραξαν. Οι εκθέσεις και οι πληροφορίες της ελεγκτικής επιτροπής διαβιβάζονται επίσης στην OLAF και, κατά περίπτωση, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και μπορούν να κοινοποιούνται στις αρμόδιες αρχές*

των δικαιούχων, ιδίως σε περίπτωση που χρειάζεται να λάβουν μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και παρατυπιών, συμπεριλαμβανομένων των επιδόσεων τους, καθώς και για τη διερεύνηση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

- 11. Η ελεγκτική επιτροπή έχει πρόσβαση στις πληροφορίες, στις βάσεις δεδομένων και στα μητρώα που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων της. Η συμφωνία-πλαίσιο που αναφέρεται στο άρθρο 9 καθορίζει τους κανόνες και τις λεπτομέρειες για την πρόσβαση της ελεγκτικής επιτροπής στις σχετικές πληροφορίες και για την παροχή σχετικών πληροφοριών από τις δικαιούχους στην ελεγκτική επιτροπή.*
- 12. Η ελεγκτική επιτροπή μπορεί να συνδράμει την Επιτροπή στη στήριξη των δικαιούχων με δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα της καταπολέμησης της κακοδιαχείρισης της δημόσιας χρηματοδότησης.*
- 13. Η λειτουργία της ελεγκτικής επιτροπής χρηματοδοτείται δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 2 στοιχείο β), συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης για τον διορισμένο ανεξάρτητο εξωτερικό ελεγκτή.*

Άρθρο 23

Ο ρόλος των εθνικών εσωτερικών συστημάτων και των εθνικών ελεγκτικών αρχών

- 1. Όσον αφορά το μέρος της χρηματοδότησης της διευκόλυνσης που καταβάλλεται ως χρηματοδοτική συνδρομή και διοχετεύεται απευθείας στους εθνικούς προϋπολογισμούς των δικαιούχων, η Επιτροπή βασίζεται στα υφιστάμενα και βελτιωμένα συστήματα εσωτερικού ελέγχου των δικαιούχων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών ελεγκτικών αρχών και, κατά περίπτωση, των υπηρεσιών συντονισμού για την καταπολέμηση της απάτης κάθε δικαιούχου που συστήνονται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας, **καθώς και στην τοπική πολιτική εποπτεία, η οποία διευκολύνεται από τα μέτρα διαφάνειας σύμφωνα με τα πρότυπα της Ένωσης.***

Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής τους, δίνουν προτεραιότητα σε μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το διαπραγματευτικό κεφάλαιο 32, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και τον

εσωτερικό έλεγχο, καθώς και την καταπολέμηση της απάτης, μαζί με τα κεφάλαια 23 και 24, ιδίως όσον αφορά τη δικαιοσύνη, τη διαφθορά και το οργανωμένο έγκλημα και το κεφάλαιο 8, ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων.

2. Οι δικαιούχοι αναφέρουν αμελλητί **στην ελεγκτική επιτροπή και** στην Επιτροπή τυχόν παρατυπίες, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων απάτης, οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο πρώτης διοικητικής ή δικαστικής πράξης διαπίστωσης, και την κρατούν ενήμερη σχετικά με την πρόοδο διοικητικών και νομικών διαδικασιών που έχουν κινηθεί σε σχέση με τις παρατυπίες αυτές. Οι εν λόγω αναφορές υποβάλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, με τη χρήση του συστήματος διαχείρισης παρατυπιών που έχει θεσπίσει η Επιτροπή.
3. Οι οντότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 διατηρούν τακτικό διάλογο με **την ελεγκτική επιτροπή**, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, την OLAF και, κατά περίπτωση, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.
4. Η Επιτροπή μπορεί να διενεργεί λεπτομερείς ελέγχους των συστημάτων εκτέλεσης του εθνικού προϋπολογισμού, βασιζόμενη σε εκτίμηση κινδύνου και στον διάλογο με τις εθνικές ελεγκτικές αρχές, και να εκδίδει συστάσεις για βελτιώσεις των συστημάτων, **κατόπιν διαβούλευσης με την ελεγκτική επιτροπή**.
5. Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει συστάσεις προς τη δικαιούχο σχετικά με όλες τις περιπτώσεις στις οποίες, κατά την άποψή της, οι αρμόδιες αρχές δεν έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και παρατυπιών που έχουν επηρεάσει ή απειλούν σοβαρά να επηρεάσουν τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των δαπανών που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης και σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες εντοπίζει αδυναμίες που επηρεάζουν τον σχεδιασμό και τη λειτουργία του συστήματος ελέγχου που εφαρμόζουν οι αρχές. Η οικεία δικαιούχος εφαρμόζει τις εν λόγω συστάσεις ή παραθέτει τους λόγους για τους οποίους δεν το έπραξε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και αξιολόγηση

Άρθρο 24

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή παρακολουθεί την υλοποίηση της διευκόλυνσης και αξιολογεί την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 3. Η παρακολούθηση της υλοποίησης είναι στοχευμένη και αναλογική προς τις δραστηριότητες που διεξάγονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Οι δείκτες του άρθρου 13 παράγραφος 2 αναμένεται να συμβάλλουν στην παρακολούθηση της διευκόλυνσης από την Επιτροπή.
2. Η *συμφωνία-πλαίσιο* που αναφέρεται στο άρθρο 9 καθορίζει τους κανόνες και τις λεπτομέρειες υποβολής εκθέσεων από τις δικαιούχους στην Επιτροπή για τους σκοπούς της παραγράφου 1.
3. Η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού *και την τήρηση των γενικών αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 4. Η εν λόγω έκθεση περιλαμβάνει αξιολόγηση της προσθετικότητας και της προστιθέμενης αξίας της διευκόλυνσης, αξιολόγηση των συνεργειών και της συμπληρωματικότητας μεταξύ της στήριξης, η οποία παρέχεται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, και του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529 για καθέναν από τους γενικούς και ειδικούς στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού, καθώς και περιγραφή των ρυθμίσεων και των μέτρων που έλαβε η Επιτροπή για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης, με σκοπό την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης.*
4. Η Επιτροπή υποβάλλει την έκθεση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στην επιτροπή του άρθρου 27.

Άρθρο 24a

Πίνακας αποτελεσμάτων της διευκόλυνσης

1. *Η Επιτροπή καταρτίζει πίνακα αποτελεσμάτων της διευκόλυνσης (στο εξής: πίνακας αποτελεσμάτων), ο οποίος παρουσιάζει την πρόοδο ως προς την*

εφαρμογή των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων των δικαιούχων για καθέναν από τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3. Ο πίνακας αποτελεσμάτων αποτελεί το σύστημα υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις της διευκόλυνσης.

- 2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με το άρθρο 26 για τη συμπλήρωση του παρόντος κανονισμού με τον καθορισμό των λεπτομερών στοιχείων του πίνακα αποτελεσμάτων με σκοπό την αποτύπωση της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση της διευκόλυνσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.*
- 3. Ο πίνακας αποτελεσμάτων τίθεται σε εφαρμογή έως τον Δεκέμβριο του 2024 και επικαιροποιείται σε συνεχή βάση από την Επιτροπή, μόλις καταστούν διαθέσιμες οι πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις και άλλα βασικά έγγραφα που περιγράφονται στο άρθρο 24α παράγραφος 4. Ο πίνακας αποτελεσμάτων δημοσιοποιείται σε ιστότοπο ή διαδικτυακή πύλη.*
- 4. Ο πίνακας αποτελεσμάτων παρουσιάζει επίσης τα βασικά έγγραφα, όπως τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, τις αξιολογήσεις της Επιτροπής σχετικά με τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, τα αιτήματα πληρωμής των δικαιούχων, την αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με την εκπλήρωση των όρων πληρωμής, την απόφαση για το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και τις αποφάσεις για την έγκριση της αποδέσμευσης των κονδυλίων.*
- 5. Ο πίνακας αποτελεσμάτων παρουσιάζει επίσης πληροφορίες σχετικά με τους τελικούς αποδέκτες των κονδυλίων από αυτή τη διευκόλυνση.*

Άρθρο 25

Αξιολόγηση της διευκόλυνσης

- 1. Μετά την 31η Δεκεμβρίου 2027, αλλά το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου 2031, η Επιτροπή θα διενεργήσει εκ των υστέρων αξιολόγηση του κανονισμού **μέσω ανεξάρτητης εξωτερικής αξιολόγησης**. Η εν λόγω εκ των υστέρων αξιολόγηση αποτιμά τη συνεισφορά της Ένωσης στην επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού. **Η Επιτροπή λαμβάνει δεόντως υπόψη προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου για την εν λόγω ανεξάρτητη εξωτερική αξιολόγηση.***

2. Η συγκεκριμένη εκ των υστέρων αξιολόγηση χρησιμοποιεί τις αρχές ορθής πρακτικής της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας του ΟΟΣΑ, προκειμένου να διαπιστωθεί αν επιτεύχθηκαν οι στόχοι και να διατυπωθούν συστάσεις για τη βελτίωση μελλοντικών δράσεων.

Η Επιτροπή κοινοποιεί τα πορίσματα και τα συμπεράσματα αυτής της εκ των υστέρων αξιολόγησης, μαζί με τις παρατηρήσεις και τη συνέχεια που δίνεται, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στα κράτη μέλη. Η εν λόγω εκ των υστέρων αξιολόγηση μπορεί να συζητηθεί κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών *ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου*. Τα αποτελέσματα αξιοποιούνται για την προετοιμασία μελλοντικών προγραμμάτων και δράσεων και για την κατανομή πόρων. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση και η συνέχεια που δίνεται σε αυτή δημοσιοποιούνται.

Η Επιτροπή μεριμνά, σε κατάλληλο βαθμό, ώστε να συμμετέχουν όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των δικαιούχων, των κοινωνικών εταίρων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, των *περιφερειακών* και τοπικών αρχών, στη διαδικασία αξιολόγησης της ενωσιακής χρηματοδότησης που παρέχεται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού και μπορεί, κατά περίπτωση, να επιδιώκει τη διενέργεια κοινών αξιολογήσεων με τα κράτη μέλη και άλλους εταίρους, με τη στενή συνεργασία των δικαιούχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 26

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων *που αναφέρονται στα άρθρα 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21 και 24* υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.
2. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 18 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή *για περίοδο τεσσάρων ετών, η οποία ξεκινά επτά ημέρες μετά* την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού. *Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί το αργότερο*

εννέα μήνες πριν από τη λήξη της περιόδου των τεσσάρων ετών. Η εξουσιοδότηση ανανεώνεται σιωπηρά για περιόδους ίδιας διάρκειας, εκτός αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλλει αντιρρήσεις το αργότερο τρεις μήνες πριν από τη λήξη της κάθε περιόδου.

3. Η εξουσιοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 18 μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν. Δεν επηρεάζει την εγκυρότητα των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ.
4. Προτού προβεί στην έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διαβουλεύεται με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας, της 13ης Απριλίου 2016, για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.
5. Αμέσως μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτοχρόνως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
6. Κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 18 αρχίζει να ισχύει μόνο αν δεν διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός **δύο μηνών** από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η προθεσμία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλουν αντιρρήσεις. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται κατά **δύο μήνες** κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 27

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή είναι επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 27α

Κοινοβουλευτικός έλεγχος

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή διεξάγουν τακτικό διάλογο ώστε να διασφαλίζεται η κοινοβουλευτική εποπτεία και ο κοινοβουλευτικός έλεγχος επί της διευκόλυνσης. Ο εν λόγω διάλογος διεξάγεται στο πλαίσιο του υφιστάμενου γεωπολιτικού διαλόγου υψηλού επιπέδου σχετικά με την εφαρμογή του ΜΠΒ ΙΙΙ ώστε να διασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ των δύο μέσων. Ο εν λόγω διάλογος επιτρέπει την ανταλλαγή απόψεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την κατάσταση της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση της διευκόλυνσης και των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων. Ο διάλογος διεξάγεται τουλάχιστον τρεις φορές ετησίως, σε κατάλληλες χρονικές στιγμές του κύκλου υλοποίησης. Πριν από κάθε διάλογο, η Επιτροπή παρέχει στο Κοινοβούλιο:
- α) την πορεία της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση της διευκόλυνσης, ιδίως τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων και τις σχετικές επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις, καθώς και τις συμφωνίες-πλαίσια·
 - β) τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, την αξιολόγησή τους από την Επιτροπή και τυχόν τροποποιήσεις των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων·
 - γ) την κατάσταση όσον αφορά την εκπλήρωση των σχετικών οροσήμων και στόχων·
 - δ) πληροφορίες σχετικά με την παρακράτηση και την αναστολή των πληρωμών, καθώς και με τη μείωση και την ανακατανομή των κονδυλίων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν και διορθωτικών μέτρων που έλαβαν οι δικαιούχοι προκειμένου να διασφαλίσουν την ικανοποιητική εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων·
 - ε) αξιολόγηση της συμπληρωματικότητας μεταξύ του ΜΠΒ ΙΙΙ και της διευκόλυνσης για καθένα από τα μέτρα·
 - στ) τον πλέον πρόσφατο λεπτομερή δημοσιονομικό προγραμματισμό και κάθε άλλο σχετικό έγγραφο της διευκόλυνσης και του ΜΠΒ ΙΙΙ, ώστε να καθίσταται δυνατός ο συνεκτικός έλεγχος και των δύο μέσων για τις δικαιούχες·

- ζ) *τα κύρια πορίσματα των δραστηριοτήτων παρακολούθησης που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένης της ετήσιας έκθεσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 24·*
- η) *οποιαδήποτε άλλη συναφή πληροφορία και τεκμηρίωση σχετικά με την υλοποίηση της διευκόλυνσης.*
2. *Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εκφράζει τις απόψεις του σε ψηφίσματα σχετικά με τα θέματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1.*
3. *Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τυχόν στοιχεία που προκύπτουν από τις απόψεις που εκφράζονται μέσω του τακτικού διαλόγου, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών ψηφισμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.*
4. *Ο πίνακας αποτελεσμάτων που αναφέρεται στο άρθρο 24α μπορεί να αποτελέσει τη βάση για τον διάλογο.*

Άρθρο 28

Πληροφόρηση, επικοινωνία και δημοσιότητα

1. *Η Επιτροπή και οι αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις δικαιούχες χώρες αναλαμβάνουν δραστηριότητες επικοινωνίας προκειμένου να εξασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης για τη χρηματοδοτική στήριξη που προβλέπεται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων μέσω κοινών δραστηριοτήτων επικοινωνίας με τις δικαιούχους. Η Επιτροπή μεριμνά ώστε η στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης να κοινοποιείται και να αναγνωρίζεται μέσω δήλωσης χρηματοδότησης. **Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης υπόκεινται στις απαιτήσεις που ορίζονται στο εγχειρίδιο επικοινωνίας και προβολής για τις εξωτερικές δράσεις της ΕΕ. Η Επιτροπή εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για έργα χρηματοδοτούμενα από την Ένωση σχετικά με δράσεις προβολής και επικοινωνίας για κάθε δικαιούχο.***
2. *Οι αποδέκτες ενωσιακής χρηματοδότησης, ιδίως κυβερνητικοί και άλλοι δημόσιοι φορείς, ενεργά και με διαφάνεια μνημονεύουν ρητώς την προέλευσή της και μεριμνούν για την προβολή της, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, με την εμφάνιση του εμβλήματος της Ένωσης και σχετικής δήλωσης χρηματοδότησης με την ένδειξη «χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση», ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους, παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και*

αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.

- 2α. Η μελλοντική πρόσβαση των αποδεκτών στη χρηματοδότηση της Ένωσης εξαρτάται από την εκπλήρωση των κριτηρίων προβολής που ορίζονται στην παράγραφο 2.**
3. Η Επιτροπή προβαίνει σε ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας όσον αφορά τη διευκόλυνση, τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν δυνάμει της διευκόλυνσης και τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται. Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στη διευκόλυνση συνεισφέρουν επίσης στην εντός των τειχών προβολή των πολιτικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, στον βαθμό που αυτές είναι συναφείς με τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 3. **Η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα για να ενισχύσει τη στρατηγική επικοινωνία και τη δημόσια διπλωματία, με σκοπό την κοινοποίηση των αξιών της Ένωσης και την προβολή της προστιθέμενης αξίας της στήριξης της Ένωσης.**
- 3α. Η πληροφόρηση, η επικοινωνία και η δημοσιότητα παρέχονται σε προσβάσιμο μορφότυπο, σύμφωνα με το άρθρο 9 της σύμβασης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και την εναρμονισμένη νομοθεσία της Ένωσης, ιδίως την οδηγία 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹.**

Άρθρο 29

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

¹ **Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών (ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70).**

....,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος